

TÜRK-İS

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI

KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI

MART: 1979

SAYI : 120

ENDÜSTRİYEL DEMOKRASİDE YÖNETİME KATILMA

VERGİ
YASALARI
KONUSUNDAKİ
GÖRÜŞLERİMİZ..

TÜRK - İS
"ASGARİ ÜCRE
YENİDE

AYLIK
EĞİTİM
VE
MESLEK
DERGİSİ

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE
İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
YAYIN
ORGANIDIR

MART 1979 SAYI:120

SAHİBİ :
TÜRKİYE
İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
ADINA
GENEL BAŞKAN
HALİL TUNÇ

SORUMLU
YAZI İŞLERİ
MÜDÜRÜ :
HÜSEYİN
EKMEKÇİOĞLU

MÜESSESE
MÜDÜRÜ :
GENEL
TEŞKİLATLANMA
SEKRETERİ
ETHEM EZGÜ

İDARE VE YAZIŞMA
ADRESİ :
TÜRK-İŞ
GENEL MERKEZİ
BASIN VE HALKLA
İLİŞKİLER BÜROSU
BAYINDIR SOKAK No. 10
17 91 34 - 35 - 36

DİZGİ VE BASKI :
DEMİRCİOĞLU
MATBAACILIK
17 30 51 - ANKARA

KAPAK VE MİZANPAJ :
GRAFİK STÜDYO S
29 70 46 - ANKARA

İçindekiler

2	BEDEL ÖDEYEREK
ASKERLİK GERÇEKLEŞİYOR
3	VERGİ TASARILARI HAKKINDA
TÜRK-İŞ'İN GÖRÜŞÜ
4	İŞÇİ VE POLİTİKA
EROL AYKAŞ
5	PETER DUNKERT'İN
HALİL TUNÇ'LA GÖRÜŞMESİ
6	EĞİTİM
KONULARI
8	TOPLU İŞ
SÖZLEŞMELERİ
10	SOSYAL GÜVENLİK
O. NURİ TEKMAN
11	SENDİKALARDAN
HABERLER
14	HUKUK
18	YÖNETİME KATILMA
SEMİNERİMİZ
26	İŞÇİ EMEKLİ MAAŞLARI
İLE İLGİLİ DEMECİ
28	ASGARİ ÜCRET KONUSUNDA
TÜRK-İŞ'İN GÖRÜŞÜ
29	EKONOMİK RAPOR
32	İŞÇİ - MEMUR SORUNU
33	DIŞTA OLUP BİTENLER
34	İÇTE OLUP BİTENLER
36	BİRAZ DA GÜLELİM
BURHAN DODANLI

TÜRK-İŞ GENEL KURULU 16 NİSAN'DA TOPLANIYOR

TÜRK-İŞ'in onbirinci olağan Genel Kurul toplantısı, 16 Nisan Pazartesi günü Ankara'da DSİ Konferans Salonunda toplanacaktır. Genel Başkan Halil TUNÇ'un açış konuşmasıyla başlayacak toplantıya 305 delege katılacaktır.

Genel Kurul'dan önce, 26 Mart Pazartesi günü son toplantısını yapacak olan TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, görüşülecek raporlara son şeklini verecektir. 27 Mart Salı günü de, TÜRK-İŞ Teşkilât Başkanları toplantısında, genel kurula ait hazırlıklar gözden geçirilecektir.

DERGİMİZ,
BASIN AHLAK
YASASINA UYAR

yönetime katılma

Sayın Okurlarımız,

TÜRK Sendikacılık hareketi ve bu hareketin en güçlü temsilcisi TÜRK-İŞ, siyasal demokrasinin endüstriyel demokrasiyle bütünleşmesi konusundaki görüşlerini, uzun bir süredir kamuoyu ve ilgililere açıklamaktadır. Daha önemlisi, Konfederasyonumuz, tüzüğünde ve ilkeleri arasında yer verdiği, endüstriyel demokrasiyi ve bu müessesenin bir aşaması olan işçinin yönetime katılmasını gerçekleştirmek amacıyla son günlerde hükümetle bir görüşme yapmış ve taraflar, yönetime katılma'nın bir an önce uygulanması için gerekli çalışmalara başlanması konusunda görüş birliğine varmışlardır.

İŞLETMELER Bakanı Kenan BULUTOĞLU ile TÜRK-İŞ Genel Başkanı Halil TUNÇ arasında Konfederasyon merkezinde yapılan toplantıya, TÜRK-İŞ İcra Kurulu Üyeleriyle Bakanlığın diğer yetkilileri de katıldılar. Endüstriyel demokrasinin ülkemizde yerleşmesi ve uygulamaya konulmasını içeren bu çok olumlu görüşmenin detaylarını daha sonraki sayfalarımızda geniş şekilde sunmuş bulunuyoruz.

GERÇEK Demokrasilerde, sınırları aşan bir konu haline gelen yönetime katılma sorunu, esasen Toplumsal Anlaşma'da da bir madde halinde ifadesini bulmuş, ancak, uygulamaya geçilmesi için bazı yasal düzenlemelere gereksinme olduğu cihetle sorun, bugüne dek gündeme alınamamıştı.

BATILILAŞMA sürecinde önemli atılımlar yapan ve hele çalışma yasaları ve sendikacılık konularında Batı ülkelerinden hiç de geri olmayan Ülkemizde kaydedilen bu gelişmelerin hepsinde olduğu gibi, en büyük aşama şeklinde yorumlanan yönetime katılma konusunda da, TÜRK-İŞ'in imzası bulunacaktır.

BULUTOĞLU ile olan görüşmesinde basına bir açıklama yapan TÜRK-İŞ Genel Başkanı TUNÇ, sadece kamu sektöründe değil, özel sektörde de gerçek biçimde çalışanın yönetime katılması gereğine işaret etti. Halil TUNÇ, yönetime katılırken, sorumluluğun da beraber olacağını kuvvetle vurgulamak suretiyle yönetime katılmanın karşılıklı hak ve vecibeler demeti olduğunu belirledi.

TÜRK-İŞ topluluğunun sendikacısı ve üyesiyle bu sorumluluk bilincine sahip bulunduğunu da kaydeden Genel Başkan TUNÇ, yönetime katılmanın ileri batı ekonomilerine sağladığı faydaları da dile getirdi ve Türkiye'nin, bu faydalardan mahrum edilmesine daha fazla göz yumulamıyacağını bildirdi.

ŞUBAT ayının sonlarında TÜRK-İŞ - ICFTU tarafından ortaklaşa düzenlenen bir seminerde, TÜRK-İŞ'in yönetime katılma konusundaki görüşleri en berrak biçimde ortaya konurken, uluslararası üne sahip yerli ve yabancı bilim adamlarının da tartışmalara katılması, bu sistemin ülkeye benimsetilmesi açısından büyük anlam taşımaktadır.

DEMOKRASİNİN yalnız klâsik ve siyasal anlamda olamayacağını iyi bilen TÜRK-İŞ, endüstriyel demokrasiyle bütünleşmeye çalıştığı hür parlâmenter rejimimizin gerçek hüviyetine kavuşmasında en büyük ve inancılı savunucu olma görevini sürdürecektir.

Saygılarımızla

YURT DIŞINDAKİ İŞÇİLERİN "BEDEL" ÖDEYEREK ASKERLİK YAPMALARI GERÇEKLEŞİYOR

BUNUNLA
İLGİLİ
TASARININ
KANUNLAŞMASI
HALİNDE,
YURT
DIŞINDAKİ
İŞÇİ
GENÇLERİMİZ,
ASKERLİK
YERİNE
DÖVİZ
ÖDEYECEK.
TASARININ
NİSAN'DA
KANUNLAŞMASI
BEKLENİYOR

Yurt dışındaki işçi gençlerimizin, kısa süre eğitim gördükten sonra askerliklerinin geri kalan büyük bölümünü «BEDEL» ödeyerek tamamlamalarını öngören öneri, Yüksek Askerî Şûra tarafından benimsendi ve bu konuda gerekli tasarının hazırlıklarına başlanacağı açıklandı.

Bu uygulamaya geçildikten sonra, yılda 1,5 milyar Mark'lık döviz sağlanacağı sanılıyor.

Yurt dışında çalışmakta olan askerlik çağına girmiş Türk işçilerinin, askerlik için yurda getirildiklerinde kısa süre eğitim görmeleri ve Türkiye'de vakit kaybetmeden derhal işlerinin başına dönmeleri Yüksek Askerî Şûra'da uygun görüldü.

Çalıştıkları ülkenin parasıyla bedel ödeyecek olan gençlerin, yurtda kaç ay temel eğitimden geçirilmesi gerektiği hususunda ise bir karar alınmadı. Sadece Türkiye'ye getirilecek olan işçi gençlerin 2 veya 3 ay kadar temel eğitime tabi tutulmaları, temel eğitimi takiben de Türkiye'de oyalanmalarına imkân verilmeden işlerine dönmelerinin temini istenildi.

Yurt dışında 1 milyon 400 bin kadar Türk işçisi bulunduğu, bunlardan 400 bininin kadın olabileceği öne sürüldü. Çalışma Bakanlığının tahmine dayanan bu teknik bilgisi dışında Yüksek Askerî Şûra'ya bilgi verilmediğinden askerlik hizmetine karşılık alınacak bedelin de ne olacağı üzerinde durulmadı. Bu husus teknisyenlere bırakıldı.

İlgili teknisyenler, Yüksek Askerî Şûra'nın kararı paralelinde bugünlerde hazırlanacak bir yasa tasarısının Bakanlar Kurulu'na sevkedileceğini söylediler.

İlgililer, henüz tasarı hazırlanmadığı için 2 veya 3 aylık temel eğitimden sonra geriye kalan 17 veya 18 aylık askerlik hizmetine karşılık işçilerden aylık gelirlerinin yüzde kaçının «BEDEL» olarak alınacağını belirlemediğini ifade ettiler ve şöyle dediler :

«Askerlik çağına gelmiş gençlerin ayda 2 bin Mark kazandıklarını kabul emiş olsak bu paranın yüzde 20'sini veya en çok yüzde 30'unu bedel olarak isteyebiliriz. Gençleri bedel öderken aç bırakmamak da gerekiyor. Bundan fazla para da isteyemeyiz. Gençlerden 20 aylık askerlik hizmetinin 18 veya 17 ayı için her ay 300 Mark alınmış olsa, bir kişi askerlik görevi karşılığında en iyimser miktarla 5400 Mark ödemiş olabilir.»

TÜRK-İŞ İCRA KURULU'NUN VERGİ TASARILARI HAKKINDAKİ GÖRÜŞÜ BELİRLENDİ

GENEL Başkan Halil TUNÇ'un Başkanlığında toplanan TÜRK-İŞ İcra Kurulu, hâlen Parlamentoda bulunan vergi reform tasarılarının sunulan şekline «kesinlikle karşı olduğunu» bildirmiştir.

Uzmanlarca incelendikten sonra bu konuda hazırlanan rapor müzakere ederek vergi tasarıları hakkındaki görüşlerini bir bildiriyle kamu oyuna açıklayan TÜRK-İŞ İcra Kurulu, yeni tasarılarla vergi adaleti sağlamanın mümkün olamayacağını savunmuş ve tasarıların kanunlaşması halinde, verginin büyük kısmını ödemekte olan ücretlilerin daha ağır vergilere muhatap olacağını belirtmiştir.

TÜRK-İŞ İCRA KURULU BİLDİRİSİ

Yürürlükteki vergi kanunlarında reform niteliğindeki değişikliklerin kaçınılmaz olduğu görüşüne de yer verilen TÜRK-İŞ İcra Kurulu bildirisinde, şöyle denilmiştir.

«TÜRK-İŞ İcra Kurulu, ülkenin önemli konuları arasında yer aldığını kabul ettiği yeni vergi düzenlemeleri konusunda, tüzüğündeki ilke ve amaçları doğrultusunda tesbit ettiği görüşlerini, kamu oyuna açıklamaya karar vermiştir. Konfederasyonumuzun büyük önem verdiği bu konuya ilişkin ayrıntılar, bir rapor halinde tüm ücretliler adına, Cumhuriyet Senatosu

- **TASARILARIN BU ŞEKLİYLE KANUNLAŞMASINA KARŞI OLAN TÜRK-İŞ İCRA KURULU, BU KONUDAKİ ÖNERİLERİNİ HÜKÜMETE VE PARLÂMENTOYA SUNDU**
- **TÜRK-İŞ İCRA KURULU BİLDİRİSİNDE, YENİ TASARILARIN VERGİ ADALETİNİ SAĞLAMADIĞI, AKSİNE ZEDELEDİĞİ BELİRTİLDİ.**
- **ASGARİ ÜCRETİN VERGİ DIŞI KALMASI DA TÜRK-İŞ ÖNERİLERİ ARASINDA YER ALIYOR.**
- **TÜRK-İŞ GÖRÜŞÜNÜ BENİMSEYEN HÜKÜMET TASARIYI GERİ ALDI.**

ve Millet Meclisi Başkanlarıyla Başbakan'a, Maliye Bakanına, CHP ve AP Grup Başkan ve Vekillerine verilmiştir. TÜRK-İŞ görüşü olarak bu ilgili makamlara sunulan rapordaki konuların acele ve etkin şekilde dikkate alınması istenmiştir.

28 yıl önce çıkarılan gelir vergisi kanunlarında, günün koşulları ölçüsünde yeni düzenlemelere gidilmesinin kaçınılmaz olduğuna inanan TÜRK-İŞ, bu düzenleme yapılırken az kazananlardan az, çok kazananlardan çok vergi alınması ilkesine ağırlık ve işlerlik kazandırılmasını başından beri savunagelmektedir. Bu nedenle TÜRK-İŞ, alınmakta olan vergilerin büyük kısmını ödemekte olan ücretlilerin vergi yükünü ağırlaştıracak yeni girişimlerin şiddetle karşısında olacaktır.

Hatırlanacağı gibi, yeni tasarılar hazırlanırken, (Reform niteliğindeki bu önerilerin kanunlaşması halinde, ücretlilerin vergi yükü azaltılacak, dar ve sabit gelirli koronacak, ve vergisiz yaşayanlar vergilendirilmek suretiyle vergide gerçek adalet sağlanacak) denmiş ve tasarılar Hükümet tarafından kamuoyuna böyle takdim edilmişti. Oysa uzmanlarımız tarafından bütünüyle incelenmiş bulunan vergi tasarılarında, bu hususları görmek mümkün olmamıştır.

TASARILARIN BU ŞEKLİNE KATILMIYORUZ

Aksine, getirilmek istenen yeni önlemlerle ücretlilerin vergi yükü arttırılmakta, enaz geçim indirimi ise amacından saptırılmaktadır. Tasarılarla getirilen bu tür görüşlere katılmamıza imkân yoktur.

Ülkemizde 50 milyar liraya varan vergi kaçakçılığı yapılır, milyonları aşan gelirlerden hala vergi alınmaz ve bu alanda beklenen adalet sağlanmaz iken, bordro imzalamak suretiyle ücret alanlara yeni vergiler yüklenmesinin tutarlı bir gerekçesi olamaz.

Bu nedenle TÜRK-İŞ İcra Kurulu, tasarıları bu şekliyle karşıdır ve bu şekline şiddetle tepki gösterecektir.

AKSAKLIKLARDAN BAZILARI

Vergi tasarılarının incelenmesinden sonra görülen aksaklıklar ise özetle şunlardır :

Bu vergi tasarılarının kanunlaşması halinde, 25 yıl çalışarak emek vermiş ve önemli tecrübelerle sahip bir ustabaşının aylık gelir vergisi kesintileri, eskiye oranla 1100 lira civarında artmış olacaktır. Bu tutarsız önlem yerine, vergisiz yaşayanlardan vergi almak ve kaçırılan vergileri toplamak için etkin hükümler getirmek suretiyle genel

vergi gelirlerinin artırılması yoluna gidilmelidir.

Ayrıca,

— Gelir Vergisi Kanununun çıkarıldığı 1951 yılında esas alınan vergi dilim ve oranları, günün şartlarına uygun hale getirilmelidir,

— Ücretlilerden, bugünkü uygulamada olduğu gibi, muhtelif gelirleri birleştirmeksizin, her gelirin kendi parçası üzerinden vergi tarhına gidilmelidir,

— Enaz geçim indirimi, çok önemli bir kavramdır. TÜRK-İŞ önerisinde enaz geçim indirimi, asgari ücret düzeyinde olmalıdır, denilerek, kanunun bu kısmına rakam yerine, asgarî ücret deyiminin konulmasına kesinlikle işaret edilmektedir,

Çünkü enaz düzeyde ve en alt çizgideki kişinin hayatını sürdürebilmesi için, asgari ücretin net olarak eline geçmesi gerekmektedir. Bu miktardan, yani asgari ücret miktarından vergi kesmek, milyonları kazananlardan hiç vergi kesmemek kadar büyük bir suç ve adaletsizliktir.

— Tüm bunlara ilâveten, işçi kıdem tazminatlarından halen alınmakta olan vergilerin arttırılmasına da TÜRK-İŞ, büyük bir haksızlık olduğu gerekçesiyle karşı çıkmaktadır.»

Bu başvuru karşısında, TÜRK-İŞ'in görüşlerini benimseyen Hükümet, gerekli değişiklikleri yapmak üzere, tasarıları geri almıştır.

İŞÇİ ve politika

Erol AYKAŞ

TÜRK - İŞ
GENEL
SEKRETERLİK
DANIŞMANI

SİYASAL PARTİLER, iktidara gelmek için kurulurlar. Özgürlükçü demokrasinin uygulandığı ülkelerde iktidara gelmenin yolu, halk oyundan geçer. Bunu çok iyi bilen politikacılar, halkoyunun oluşmasında etkinliği olan kurumlara büyük önem vermek zorundadırlar. Basın, köylü, memur ve işçiler üzerinde plânlı çalışmalar sürdürülür ve bunların desteği sağlanmaya çalışılır .

Bütün dünyada en büyük oy potansiyeline sahip işçi sendikaları, politikacıların gözünü diktiği en önemli kesimdir. İşçi sınıfı kavgaları kışkırtmacılığı yapılır, işçi adına partiler kurulur ve işçi adına eylemler düzenlenir, demeçler verilir.

Türkiye dünyanın dışında değildir. Aynı oyunlar, ülkemiz için de söz konusudur ve çoktan oynanmaya başlanmıştır. Bu oyunlarla işçiyi kendi politik potansiyelerinde eritmek amaçlanmıştır. Amaca her partide yer yer ulaşmakta, hem güçlü sendikaların örgütlenmesi önlenmekte, hem de güçlü sendikacılıktan yana türküler söylenmektedir.

Onların görüşüne göre politika, yönetim sanatıdır yönetim stratejisidir. Yalnız işçi değil, yönetimden birşeyler bekleyen herkes politika yapmak zorundadır. Politika yapmamak demek, ülke sorunlarına sırt çevirmek anlamına gelmektedir.

İşe böyle bir açıdan bakılınca, politikacıya hak vermemek mümkün değildir. Ama bu görüşlerin ardında yatan gerçek neden, tamamen başkadır. İşçiden ve sendikacıdan istenen, genel anlamda

politika değil, parti politikasıdır. Ya o partinin içinde olacaksınız, ya da karşısına geçeceksiniz. Sizden istenen budur .

İşçi kuruluşunun kendi görüşü, kendi politikası ve yurt sorunlarına bakış açısı olacaktır. Kendi görüşlerinin egemen kılınması için elbette mücadele edecektir. Fakat bu görüşler, bir siyasal partinin görüşlerinin aynısı olmadı mı, siz politikanın dışındasınız. Ülke sorunlarına yabancısınız. Böyle bir durumda hiç bir politikacı sizden yana olmaz. Sizi yok etmek için var gücü ile savaş verir.

Politikacı, teoride bağımsız sendikacılıktan yanadır ve onun yılmaz savunucusudur. Gerçekte istediği ise, her türü politik görüşe karşı, fakat kendi politik görüşüne yakın bağımlı sendikalardır.

Türkiye'de bu tür sendikalar, konfederasyonlar bulunmaktadır. Ama TÜRK-İŞ, hiç bir zaman böyle bir kuruluş olmayacaktır. TÜRK - İŞ'in siyasal partilere karşı bağımsızlığı daima korunacaktır.

Siyasi partilere karşı sendikaların bağımsızlığı mutlaka korunmalıdır. Şunu akıldan çıkarmamak gerekir ki, siyasi parti politikasına giren bir sendika, artık istese de bağımsızlığını koruyamaz. Hatta siyasi partiye girmek bile o partinin desteğini kazanmak için yeterli değildir. Bir de o partinin hangi hizbine bağlı olduğunuz da çok önemlidir. İşçilerimiz, sendikacılarımız çok dikkatli olmak durumundadırlar. Sonra iş işden geçer...

Dunkert, TUNÇ'la görüşüyor.

Ülkemizi resmen ziyaret eden Avrupa Parlamentosu Sosyalist Grup Başkan Yardımcısı Hollandalı Milletvekili Peter Dunkert TÜRK-İŞ'i ziyaret ederek Genel Başkan Halil TUNÇ'la bir görüşme yaptı.

Bir saatten fazla süren bu görüşmede, Halil TUNÇ'tan Türkiye'nin çeşitli sorunları hakkında bilgi alan Dunkert, bu arada Türkiye'deki sendikal hareketlerle Batı Sendikaları arasındaki ilişkileri konusunda da ayrıntılı bilgiler edindi. Dunkert, Halil TUNÇ'la yaptığı bu görüşme sırasında, Türkiye'nin sosyo - ekonomik sorunları hakkında ayrıntılı bilgiler edindiğini ve özellikle Türkiye'nin ekonomik sorunları konusunda TÜRK-İŞ Genel Başkanının gerçekçi yaklaşımlar içinde bulunmasından duyduğu memnuniyeti belirtti.

DUNKERT'İN AÇIKLAMASI :

TÜRK-İŞ Genel Başkanıyla yaptığı bu görüşmeden sonra, basın mensuplarının sorularını da cevaplayan Dunkert, özetle şunları söyledi :

«Türkiye'nin kısa vâdeli olduğu kadar, özellikle Kamu Sektörü yatırımlarının finansmanı konusunda uzun vadeli sorunları bulunmaktadır ve bu sorunların Avrupa Bankaları ve Uluslar

arası diğer Finans kuruluşları nezdinde çözüme kavuşturulması gerektiğine inanmaktayım. Bu görüşme sırasında, sorunlarınıza TÜRK-İŞ Konfederasyonunun ve onun Başkanının gerçekçi bir yaklaşım içinde olduğunu da memnuniyetle müşahade ettim. Ve bu görüşmede, bazı cesaret verici intibalar edindim.»

Dunkert bir soru üzerine de, «Kamu sektörünün çözüm bekleyen sorunlarıyla ilgili önerilerin yine Türkiye'den gelmesi gerektiğini ve kendilerinin ancak bu konuda yardımcı olacaklarını» belirtti.

Dunkert, daha sonra şöyle konuştu :

«Batı Avrupa İşçi Konfederasyonlarının, görüşleri ne olursa olsun, hükümetlerinin politikası üzerinde yön verici etkileri bulunmaktadır. Bu nedenle TÜRK-İŞ Avrupa'daki işçi teşekkülleriyle olan iyi ilişkilerini daha da geliştirerek, ülkesinin çözüm bekleyen sorunlarını anlatmalı ve desteklerini sağlamalıdır.»

TUNÇ'UN SÖZLERİ :

«Sayın Dunkert ve heyetin diğer üyeleriyle bugün çok yararlı bir görüşme yaptık. Kendileriyle Türkiye'nin acil çözüm bekleyen sorunlarının halli konusunda hemen hemen bir gö-

rüş birliği içinde bulunduğumuzu memnuniyetle gördüm. Bu sorunların kısa zamanda çözümü için, kendileri yardımcı olacaklarını belirttiler ve ilişkilerimiz olan Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonlarıyla bu yönde daha sıkı işbirliği yapmamız konusundaki önerilerini de memnuniyetle karşılıyor ve kendileriyle aynı fikirde olduğumuzu belirtmek istiyorum. TÜRK-İŞ, Ülke sorunlarının halli için hükümetleri nezdinde etkin olan sendikalarla daha aktif ilişkiler içinde olacaktır.»

TÜRKİYE'YE YAPILACAK YARDIMLARIN GECİKMESİ

Dunkert Beraberinde Avrupa Parlamentosu Genel Sekreter Yardımcısı Davit Blackman olduğu halde, Ankara'da ilk görüşmeyi Dışişleri Bakanı Gündüz Ökçün'le yaptıktan sonra, Türkiye'nin ekonomik sorunlarının çözümünde AET ülkelerinin büyük rolü olacağına temas etti.

Türkiye - AET ilişkilerine bu yönüyle özel önem verilmesi gerektiğini kaydeden Dunkert, «Şu anda tartışmayı amaçladığım sorunlarla bundan birkaç yıl önceki sorunlarınız arasında büyük farklar bulunuyor. Ancak, bugünkü hükümetin birkaç üyesini tanımış olmam nedeniyle bu ziyaretim sırasında belirli bir görüş saptanacağına inanmaktayım. Biz, Türkiye'nin sorunlarının AET nezdinde çözüme kavuşturulmasına yardımcı olacağız .Türkiye'nin içinde bulunduğu döviz sorunu, artık geciktirilmeden çözüme kavuşturulmalıdır.» dedi.

Dunkert, Ankara'da düzenlediği basın toplantısında da, Ülkemizin ekonomik sorunlarının çözümü hakkındaki görüşlerini dile getirmiş, «OECD ülkelerinin Türkiye'ye verecekleri uzun vadeli kredi yardımları konusundaki tereddütlerinin nedeni Türk Ekonomisinin istenen sağlam düzeye ulaşamamış olmasıdır.» demiştir. Dunkert, Türkiye'nin ihracata dönük çalışmalarını da artırması gerektiğini bildirmiştir.

HALİL TUNÇ'LA BİR GÖRÜŞME YAPAN

AVRUPA
PARLAMENTOSU
SOSYALİST
GRUP
BAŞKAN
YARDIMCISI

PETER
DUNKERT :
«TÜRKİYE'NİN
DÖVİZ
SORUNU
ARTIK
ÇÖZÜMLEN-
MELİDİR.»

**TÜRK
METAL
SENDİKASI
TARAFINDAN
DÜZENLENEN
«YÖNETİCİLERİN
SENDİKAL
SORUNLARI»
SEMİNERİ
İZMİR'DE
YAPILDI**

**SEMİNERDE
KONUŞAN, TÜRK-İŞ
3. BÖLGE TEMSİLCİSİ
BULMAMIŞ :**

**«BEKLEDİĞİMİZ
YASALAR
BU DÖNEMDE
ÇIKMALIDIR.»**

TÜRK-İŞ, TÜRK METAL ve AAFİ tarafından ortaklaşa düzenlenen «Yöneticilerin Sendikal Sorunları» konulu seminer, İzmir'in Çeşme ilçesinde yapılmıştır.

Seminerin kapanışında TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Kaya ÖZDEMİR TÜRK-İŞ Üçüncü Bölge Temsilcisi Ertuğrul Bulmamış, Türk - Metal Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Avni Çarsancaklı, Genel Eğitim Sekreteri Salih Dilek, Türk - Metal Sendikası İzmir Şubesi başkanı ve bazı Şube Başkanları ile Bes-İş

Sendikası Genel Başkanı Çetin GÖÇER hazır bulunmuşlardır.

Üçüncü Bölge Temsilcisi Ertuğrul Bulmamış Seminerin açılışında yaptığı konuşmada, gerek ikinci MC, gerekse işbaşındaki hükümet zamanında, çalışma hayatımızı ilgilendiren hususlar ile ekonomik sıkıntılar bakımından ülkemizin sorunlarına kesin tedbirler getirilemediğini söylemiştir.

Ertuğrul Bulmamış, bugünlerde ekonomik yapının hızla enflasyona doğru yol aldığına da işaret etmiş ve özetle şunları söylemiştir.

«TÜRK-İŞ olarak her türlü fedakarlık yapılmış, Toplumsal Anlaşma ile bugünkü hükümette güç verilmiştir. Ancak, bizim dışımızda olan bazı kuruluşlar, bu kötü şartlar altında bile hükümete çelme atmakta ve çalışmasına engel olmaktadır. Ne yazık ki, bunlara bugünkü hükümetin bazı milletvekilleri ile bazı bakanları da yardımcı olmakta, yalnızca TÜRK-İŞ'i yıpratmak amacı ile çelmecilerin yanında yer almayı tercih etmektedirler.

TÜRK-İŞ bu kuruluşlara ve parti militanlarına karşı kesin tedbirini almak mecburiyetindedir. Bunlar ne yaparlarsa yaparsınlar, güçlü TÜRK-İŞ'i zedeleyemeyecekler, ona gölge düşürmeğe muvaffak olamayacaklardır.

Ayrıca, bu yasama döneminde, TÜRK-İŞ olarak parlamentodan çıkarılması gerekli yasaların mutlaka geçirilmesi için çaba sarfedeceğiz. Bu konuda da kesin tavrımızı ortaya koyacak, özellikle en az geçim indirimi yasasını meclislerden geçireceğiz.»

**ÇARSANCAKLI,
ALANLARDA «BUHRAN BÜTÜN
MİLLETİMİZİ SARMIŞTIR»**

Türk - Metal Sendikası Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Avni Çarsancaklı da yaptığı konuşmada, Türk Ekonomisinin bugün tam bir çöküntü içinde olduğunu söylemiş, «Buhran bütün alanlarda milletimizi sarmıştır» demiştir.

Avni Çarsancaklı daha sonra, Anayasa düzenimizin en büyük

**DYF-İŞ'İN
«TEMEL
EĞİTİM
PROGRAMI»
İÇİNDE
DÜZENLENEN
SEMİNER-
LERİNİN
SONUNCUSU
YAPILDI.**

DYF-İŞ'in «Temel Eğitim Programı» içinde düzenlenmekte olan seminerlerden sonuncusu, 22-26 Ocak tarihleri arasında «Kızılcahamam'da» yapıldı. 1978 Yılı sonunda «ÜLKEMİZDE SOSYO - EKONOMİK GELİŞMELER» konulu seminere, Sendikaların üst düzeydeki 45 yöneticisi katıldı. Kızılcahamam'daki seminerde verilen dersler sırasıyla şöyle : «Uluslararası Ekonomik Gelişmeler ve Türkiye Ekonomisi», «Siyasal Yapı ve Son Gelişmeler», «Gelirin Yeniden Bölüşümünde Devletin İşlevi», «4. Beş Yıllık Plân Çerçevesinde İşçi Sorunları ve Çözüm Yolları», Yukarıdaki Resimde kursiyerlerle DYF-İŞ Genel Başkanı Şerafettin AKOVA'yı, seminerdeki yaptığı konuşmada saptıyor.

düşmanı olan komünizmin Türk Devletini çökertmek üzere olduğu işaretle şöyle konuşmuş-
tur :

«Maalesef bu hiyanet çeteleri, devletimizi çökertme hareketinde Türk işçisini araç olarak kullanmak istemektedir. Zaten komünist sistem sendikaya Lenin'in de belirttiği gibi «Toplumda sadece transmisyon kayışı olarak görülmektedir» ülkemizde işçi hareketine sızmış hiyanet çeteleri, bugünkü bir grup iktidar mensuplarından aldığı güçle Türk işçisini ve onun teşkilatını sadece komünizme geçişte bir araç olarak görmek istemektedirler. Biz ise, sendikaları bu şekilde değerlendirmemekteyiz. Biz sendikaları toplumda işçilerin yegâne desteği ve teminatı olarak görmekteyiz.»

Çarsancaklı konuşmasının sonunda, bütün anayasal kuruluşların elele vererek, anayasal rejimimize yönelen tehlikeleri en kısa zamanda ortadan kaldırılması, Türk Toplumunun beklediği huzur ve güvenin sağlanması için, Türk Metal Sendikası ve mensupları olarak, bütün fedakarlıklara hazır olduklarını da söylemiştir.

DİLEK, «SENDİKAL KURULUŞLARA DÜŞEN GÖREVLER VARDIR»

Türk - Metal Sendikası Genel Eğitim Sekreteri Dilek, yaptığı konuşmada, Türkiye'mizin buhranlı devreler yaşadığı bu dönemde, sendikalara büyük görevler düştüğünü söylemiş, «Bu Sendikal görevleri üstlenecek olan sendika liderleri, daha üstün bir şekilde kendilerini yetiştirmek zorundadırlar» demiştir.

Türk Metal Genel Eğitim Sekreteri Salih Dilek, daha sonra şunları söylemiştir :

«Her cemiyet temel prensiplerinin sağlamlığı ölçüsünde geleceğe sağlam adımlarla yürüye bilir ve temsil ettiği kitleye hak ve menfaatler sağlama yolunda mücadele edebilir.»

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ), Üyesi ÇİMSE-İŞ Sendikası ve Asya - Amerika Hür Çalışma Enstitüsü (AAFLI) ile Ortaklaşa düzenlenen Seminer İstanbul'da yapılmıştır.

ÇİMSE-İŞ Sendikasının 42 şubesi mali sekreterlerinin katıldığı ve dört gün süren semineri, TÜRK-İŞ Basın Danışmanı Ural YAMAÇ ve ÇİMSE - İŞ Sendikası Genel Eğitim Sekreteri Tamer ERALAN ortaklaşa yönetmişlerdir.

Seminerde bir konuşma yapan ÇİMSE-İŞ Sendikası Genel Başkanı Akif KESKİN, işçi Sendikalarının da bugün, ekonomik dar boğaz ve anarşi kadar öncelikle çözüm bekleyen sorunlar arasında bulunduğunu söylemiştir.

Çalışma yasalarında yapılacak değişikliklerin bir bütün olarak ele alınmasını isteyen Akif KESKİN, düşünülmekte olan Kıdem Tazminatı Fonu üzerinde de durarak, bu tazminat fonunu kurmanın devlete yeni külfetler yükleyeceğine işaret etmiş, bunu düşünmenin bile yanlış olacağına değinerek, «Kıdem Tazminatı işverenin yükümlülüğündedir. Bu yükümlülük Devlete yeni külfetler yüklemekten yerine getirilmelidir» demiştir.

Konuşmasında işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunu da dile getiren ÇİMSE-İŞ Genel Başkanı KESKİN, işverenlerin bu konulara gerekli özeni göstermediklerini belirterek, son günlerde iş kazalarının artmakta olduğunu söyleyerek şöyle demiştir :

«Ekmek parası için alınteri döken işçinin temel güvencesi sağlığıdır. Bunun tehdit altında olması ülkemizde genel grevi zorunlu kılacak bir önem arz etmektedir.»

Akif KESKİN, konuşmasında güncel bazı konulara da değinerek şunları söylemiştir :

«Biz ülkemizin içinde bulunduğu bu zor günlerin, kısır çekişmeleri bir kenara bırakıp tam bir dayanışma içine girilerek atlatılacağına inanmaktayız. Zaten, biz işçiler bu konuda üzerimize düşen sorumlulukların bilinciyle hareket etmekteyiz.

Dileğimiz, ülke idaresinde söz sahibi olan siyasilerimizin, de yurt çıkarlarını, parti çıkarlarının önünde görerek sorumluluk duygusuyla hareket etmeleridir. Ülkeye yön verenler, ülkenin geleceği için, demokrasinin yaşaması için bu fedakarlığı yapmak zorundadırlar. Vatan sevgisini herşeyin üzerinde tutan biz işçiler, bu konuda uzatılacak her eli samimiyetle sıkmağa hazırız.»

ÇİMSE-İŞ Sendikası Genel Eğitim Sekreteri Tamer ERALAN ise, seminerin üçüncü gününde yaptığı konuşmada, dünyada ve özellikle ülkemizde hergün yeni bir şekil alarak değişmekte olan yaşam koşullarının en büyük etkisinin işçi kesimi üzerinde görüldüğünü söylemiştir.

ÇİMSE-İŞ SENDİKASI MALİ SEKRETERLERİNİN KATILDIĞI SEMİNERDE KONUSAN GENEL BAŞKAN KESKİN, «KIDEM TAZMİNATI İŞVERENİN YÜKÜMLÜLÜĞÜDÜR. DEVLETE KÜLFET YÜKLENMEMELİDİR...» DEDİ.

**PETROL-İŞ
SENDİKASI
İLE
PETKİM
ARASINDA
TOPLU
SÖZLEŞME
İMZALANDI**

**YENİ DÖNEM
SÖZLEŞME İLE
İŞÇİLERE
BİRİNCİ
YIL İÇİN 142,
İKİNCİ
YIL İÇİN
150 LİRA
ZAM VE
ÇEŞİTLİ
SOSYAL
HAKLAR
SAĞLANDI**

TÜRK-İŞ'e bağlı Petrol-İş Sendikası ile PETKİM arasında 5 bin işçiyi içine alan Toplu - İş sözleşmesi imzalanmıştır.

Petrol - İş Sendikası Genel Başkanı Cevdet SELVİ, Toplu - İş sözleşmesi imza töreninde yaptığı konuşmada «İmzalanan sözleşmenin Türkiye'nin en iyi ekonomik ve sosyal haklar getiren sözleşmesi olduğunu» söylemiş, «Buna rağmen, işsizliğin ve ekonomik darboğazın ulaştığı seviyede, kazanan haklardan sevinmenin mümkün olmadığını» ifade etmiştir.

Petrol-İş Sendikası ile PETKİM arasında imzalanan toplu sözleşmeye göre, işçiler 1. yıl 142, 2. yıl 150 lira kıdem zammı alacaklardır.

Ayrıca, işçilerin yılda 6 maaş olan ikramiyeleri, 7 maaşa çıkarılmış, yıllık yakacak parası olarak 9 bin, gıda giyim masrafları olarak 8600 net verilmesi öngörülmüştür.

**MADEN FEDERASYONU İLE
KÜMAŞ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ARASINDA
SÖZLEŞME İMZALANDI**

Maden Federasyonumuz ile Kümaş Maden İşletmeleri Müdürlüğü arasında işkolu düzeyinde, toplu iş sözleşmesi imzalanmıştır.

Bir süreden beri Federasyona bağlı Kümaş Maden İşletmeleri İşçileri Sendikasının yürütmekte olduğu görüşmeler sona ermiş ve sözleşme ile burada çalışmakta olan 400 işçiye birinci yıl 90, ikinci yıl 100 lira olmak üzere günlük ücretlerine

iki yıl için toplam 190 lira ücret zammı sağlanmıştır.

Ayrıca, buradaki işçiler, yılda üç maaş tutarında ikramiye ile her ay 2500 lira yakacak yardımı alacaklardır.

Kümaş'taki Maden Federasyonu üyesi işçiler bundan başka çocuk zammı ve çeşitli sosyal haklardan da yararlanacaklardır. Resimde, imza töreninden bir an görülmüştür.

**KOOP-İŞ'İN
7.000
ÜYESİNİ
KAPSAYAN
TOPLU
İŞ
SÖZLEŞMESİ
İMZALANDI**

TÜRK-İŞ'e bağlı Türkiye Kooperatif ve Büro İşçileri Sendikası KOOP-İŞ'in, Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği ile sekiz aydır sürdürmekte olduğu toplu iş sözleşmesi görüşmeleri anlaşma ile sonuçlanmıştır. 2100 Tarım Kredi Kooperatifi, 16 Bölge Birliği ve Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği'nde çalışan 7000 KOOP-İŞ üyesini kapsayan sözleşme, Ankara'da törenle imzalanmıştır.

Toplu İş Sözleşmesi imza töreninde TÜRK-İŞ Genel Sekreteri M. Sadık Şide, KOOP-İŞ Genel Başkanı H. İbrahim Çapan

**TÜRK-İŞ ÜYESİ
KIBRIS BANK-SEN
ULAŞTIRMA
BAKANLIĞINDA
SÖZLEŞME
İMZALADI.**

Kıbrıs Türk Hava Yolları ile TÜRK-İŞ'e bağlı Türkiye Sivil Havacılık Sendikası (HAVA-İŞ) ve Kıbrıs Banka, Ticaret ve Büro Müstahdemleri Sendikası (Bank - Sen) arasında bağitlanan birinci dönem toplu iş sözleşmesi, Ankara'da imzalandı. Güneş ÖNGÜT ve Sendikacılar, Ulaştırma Bakanlığındaki imza töreninde görölüyor.

**SOSYAL
GÜVENLİK
KURUMLARINDAN
YARARLANANLARIN
SAYISI
4.5 MİLYONU BULDU**

Eldeki resmi rakamlara göre 4.5 milyonun üstündeki çalışanların 2.191 milyonu SSK'ya 1.175 milyonu T.C. Emekli Sandığı'na, 962.103'ü Bağ - Kur'a ve 62.244'ü de özel banka sandıkları ve sigorta şirketlerine bağlı durumdadır. 1978 yılı sonunda ise 2.320 milyonu SSK'ya, 1.200 milyonu T.C. Emekli Sandığı'na, 1.100 milyonu Bağ - Kur'a ve 68.000'i de banka sandıkları ve sigorta şirketlerine bağlı olmak üzere yaklaşık 4.700 milyona ulaşacağı tahmin edilmektedir. 1978 yılında toplumsal güvenlik kurumlarının prim gelirleri 43,4 milyara ulaşmış olup, toplam yurtiçi tasarrufların yüzde 26,1'ini oluşturmaktadır.»

**BAĞ - KUR PRİMLERİ
5 MİLYAR
LİRAYI AŞTI**

Öte yandan Bağ - Kur'un KİT Karma Komisyonu'nda hesap ve işlemlerinin görüşülmesi sırasında bir konuşma yapan Sosyal Güvenlik Bakanı Hilmi İşgözar, kurumun prim tahsilatının 5 milyar liraya ulaştığını, üye sayısının 1 milyon 62 bine çıktığını, 31 Aralık 1978 tarihi itibarıyla, 3.362 kişiye yaşlılık, 98 kişiye malüllük, 15.536 kişiye ölüm aylığı bağlandığını, ayrıca 24 bin Bağ - Kur üyesine de cenaze yardımı yapıldığını açıkladı.

**TÜRKİYE'DE
SOSYAL
GÜVENLİK
KURUMLARINDAN
YARARLANMAKTA
OLANLARIN
SAYISININ,
4,5 MİLYONU
AŞTIĞI
BELİRTİLİYOR.**

ve Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Başkanı Süleyman Sarıaloğlu ile Genel Müdür Süleyman Gökeer birer konuşma yaparak sözleşme ile getirilen yeni haklar konusunda bilgi vermiş ve sözleşmenin kooperatifçiliğin geliştirilmesine katkıda bulunacağını söylemişlerdir.

Toplu İş Sözleşmesi imza töreninde KOOP-İŞ Sendikası İcra ve Yönetim Kurulu Üyeleri ile Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Yönetim Kurulu Üyeleri ve Genel Müdürlük yetkilileri de hazır bulunmuşlardır.

İŞÇİ ÜCRETLERİNDE

% 100 ARTIŞ SAĞLANDI

İmzalanan toplu iş sözleşmesi ile iki yıl süre için;

- Kooperatif Müdürlerinin aylık ücretlerine 5.000 TL.
 - Kooperatif Muhasebecilerinin aylık ücretlerine 4.000 TL.
 - Kooperatif muhasebeci yardımcılarının aylık ücretlerine de 3.000 TL.
- olmak üzere, işçilerin aylık ücretlerine % 100 oranında zam yapılmıştır.

sosyal güvenlik

katsayı:16

Osman
Nuri
TEKMAN

Türk-İş
Sosyal
Güvenlik
Uzmanı

506 Sayılı Kanuna 2167 Sayılı Kanun'un 14 üncü maddesi ile eklenen Ek Madde 7, bilindiği gibi iş kazaları ve meslek hastalıkları sigortaları ile malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından bağlanan gelir ve aylıkların, her yıl genel bütçe kanunu ile kabul edilen katsayıya göre yeniden hesaplanmasını getirmiştir.

Genel Bütçe Kanunu ile, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun değişik 154 üncü maddesi uyarınca 1 Mart 1979 tarihinden itibaren uygulanacak katsayı (16) olarak saptanmıştır.

Bu durumda yukarda bahsedilen ve (14) katsayısına göre hesaplanmış bulunan gelir ve aylıklar, 1 Mart 1979 tarihinden itibaren (16) katsayısına göre arttırılmış olarak ödenecektir.

Bu artırma işlemi yapılırken elbette gelir ve aylıktan ayrıca 7/13987 sayılı BAKANLAR KURULU KARARI gereğince ödenen avans (yakıt parası olarak bilinen 750,00 ile 1.000,00 lira) bu hesabın dışında tutulacaktır.

Örneğin, yaşlılık aylığında hesaplama işlemi, tesbit edilen gösterge rakamının (16) katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktara, aylık oranın uygulanması ile yapılacaktır.

Bu suretle hesaplanacak miktarın 3501 liradan az veya çok olmasına göre ayrıca 1000.— veya 750.— TL. avans (yakıt parası) eklenecek ve bu suretle bulunacak miktar, yaşlının yeni aylığı olacaktır.

Ancak, bu tür uygulama, (14) katsayısına göre aylığı 3501.— TL.nin altında olup (16) katsayısının uygulaması ile 3501.— TL.nin üstüne çıkan aylıklarda, ilâve edilecek avans (yakıt parası) 1000.— TL. yerine 750.— TL.ye düşmesiyle gerçek artmanın 250.—TL.si bu suretle kaybolacak; yani bu kimseler diğer aylıklara göre haksız yere 250.—TL.

noksan zam görmüş olacaklardır.

Örneğin; aylık oranı % 70 olanlardan 11 inci derecenin 3. kademesi ile (318 gösterge) 10 uncu derecenin 3 üncü kademesi (351 gösterge) arasındaki kademelerden aylık alanlarda bu durum mevcuttur, 11 inci derece ikinci kademedен (312 gösterge) % 70 üzerinden aylık alan kimsenin yeni aylığı 4495.— TL. olduğu halde, ondan bir üst kademede ki kimsenin (gösterge 318) aylığı daha az olup 4312 liradır. Birincinin aylığındaki artış 437 lira olup, ikincinin aylığındaki artış (16) katsayısına göre gerçekte 445.— lira olmasına rağmen, avansı (yakıt parası) 1000,den 750'ye indiği için $(445 - 250 =) 195$ lira zam alacaktır. Bu miktar en düşük gösterge rakamında % 70 oranı için artış miktarı olan 378 liranın yaklaşık olarak yarısı kadardır.

Bu haksızlığı giderebilmek için yapılacak iş, 1.11.1977 tarihinde yürürlüğe girmiş ve o günkü uygulamaya göre (para miktarı) ile belirlenmiş (3501.— TL. ölçüsünün) sınırının, artık 506 Sayılı Kanun uygulamasına da gösterge esası getirdiğine göre Kararnamenin birinci maddesinin T.C. Emekli Sandığı emeklilerine paralel olarak değiştirilip 1 - 4 derecedekilere 750.— 4 - 12 derecedekilere 1000 TL. esası getirilmeli ve bu suretle T.C. Emekli Sandığı emeklileri ile Sosyal Sigortalar Kanunu gereğince gelir ve aylık alanlar arasında eşitlik sağlanmalıdır.

Bu değişikliğin yazımızın çıktığı günlerde gerçekleşmiş olmasını umar; gerçekleşmediği takdirde en azından 1 Mart 1979 tarihinden geçerli olmak üzere en kısa zamanda gerçekleştirilmesini ümit ederiz.

Bundan da öte, bu ödemenin artık yasallaştırılarak, aylık ve gelir alanlar, kararnamenin 12 nci maddesinin «Yapılan ödemeler, ileride yapılacak arttırmalar esnasında tasfiye edilecektir». hükmünün verdiği endişeden bir an evvel kurtarılmalıdır.

sendikalardan haberler...

Yol-İş Federasyonu Yönetim Kurulu Toplandı

24 Ocak 1979 tarihinde Ankara'da Federasyon Genel Merkezinde toplanan YOL-İŞ Federasyonu Yönetim Kurulu 3 gün süren toplantısı boyunca ülke ve sendikal sorunları görüşmüştür.

Yönetim Kurulu'na sunulan Yürütme Kurulu raporunda «alabildiğine artan işsizlik, dayanılmaz hayat koşulları» üzerine görüşlere yer verilmiştir. Çok uluslu tekellerin orta - doğu üzerindeki oyunları neticesinde huzursuzluğun arttığına dikkat çekilen raporda tekellerin kapitalizmin insanları açlığa ittiği ve savaşları, karışıklıkları, totaliter rejim özlemlerini kışkırttığı vurgulanmıştır.

Yönetim Kurulu toplantısı sonucunda şu kararlar alınmıştır :

● 1978 yılında başlatılan kooperatif - sendikacılığın daha da geliştirilmesi için geçen yıl ayrılan 50 milyon liralık kaynağa bu yıl için 50 milyon lira da-

ha ayrılması ve mevcut kooperatiflerin etkinliğinin artırılması için Ankara'da bir kooperatifler merkez birliğinin kurulması.

● Geçen yıl yüksek öğrenim görmekte olan 300 işçi çocuğuna verilmekte olan ve ayda 600

lira olan öğrenim yardımının bu yıl ayda 1000 liraya çıkarılması.

● 1979 yılında sürekli ve yaygın bir eğitimin başlatılması, eğitimin işçilere sınıf bilinci verecek şekilde düzenlenmesi.»

TEK GIDA-İŞ RİZE ŞUBESİ ÇAYKUR'DAN ŞİKAYETÇİ

TEK GIDA-İŞ Sendikası Rize Şubasının Ocak ayında yaptığı genişletilmiş yönetim kurulu toplantısından sonra yayınlanan bildiriye, sendikanın Çay Kurumu Genel Müdürlüğünün bazı tasarruflarından memnuniyet duyulmadığı belirtildi.

Bu konudaki bildiriye, bazı ülke sorunlarına da yer verilirken, sokak anarşisinin ülke ekonomisini de menfi tarzda etkilediğine işaret edildi.

Bildiriye, ÇAYKUR yöneticilerinin bazı atamalarda ve personel haklarının kullanılmasında ayrıcalıklar yaptıklarına değinildi ve sendikanın çeşitli uyarılarına rağmen, kurum yönetiminin «sorumsuz tutumlarına devam ettikleri» öne sürüldü.

sendikalar haberler..

DYF-İŞ TEMSİLCİLER MECLİSİ TOPLANDI

GENEL BAŞKAN AKOVA : «TÜRK İŞÇİSİ ANDI VE İLKELERİ İLE SESİNİ DUYURMALI»

Türkiye Demiryolları İşçi Sendikaları Federasyonu (DYF - İŞ) Temsilciler meclisi Ankara'da toplanmıştır.

Toplantının açış konuşmasını yapan Genel Başkan Şerafettin AKOVA, temel ülke ve işçi sorunları üzerinde durmuş, içinde bulunduğumuz sıkıntılardan bir an öne kurtulabilmek için alınması gerekli önlemlere değinmiş, başta siyasi partiler olmak üzere, tüm anayasal kuruluşları bu anlayış doğrultusunda düşünce ve anlayış birliğine çağırmıştır.

Şerafettin AKOVA, 1979 yılına yeni umutlar, etkin önlemler ve özlemlerle girildiğine işaret etmiş, «Bu ortamda Türk işçi hareketine düşen görev bilinçli bir şekilde tavrını ortaya koymalıdır. Türk işçisi tarihe yansıyan andı ve ilkeleri ile ciddi, etkin ve kalıcı biçimde demokratik doğrultudan sapmadan ağırlığını koyarak ülke sorunlarını çözmede sesini duyurmalıdır» demiştir.

Temsilciler meclisi toplantısındaki konuşmasında, 13 ilde uygulanan sıkıyönetimle ilgili görüşlerini de açıklayan Şerafettin AKOVA, Ulusca Sıkıyönetimin başarılı ve kendisini gerekli kılan koşulların ortadan kaldırılmasında yardımcı olmasını içten dilediklerini belirtmiş ve konuşmasında özetle şunları söylemiştir.

«Bu konuda son söz olarak, siyasi partilerle bazı kuruluşların zaman zaman yaygınlaştırmak istedikleri politik içerikli tartışmalara katılmadığımızı ve bu tür davranışları temelden yadırgadığımızı altını çizerek açıklamayı yararlı görüyorum.»

Şerafettin AKOVA, iktidar ve muhalefet partilerinde görülen kararsızlık ve dağınıklığın giderilmesini de isteyerek sözlerini şöyle sürdürmüştür :

«Özellikle 1970 lerden itibaren gelişen siyasal yaşam, ülkemizde tek partinin iktidar olması olarak tanımamakta ve hükümetler koalisyon karakterinde oluşturulmaktadır. Burada yakındığımız gibi, siyasal partilerimizin birbirleriyle sert ilişkileri ve tartışmalar ortamı içinde bulunmaları bir yana, siyasal partilerimizin kendi içlerinde uyum içinde olamamaları ve koalisyon türü hükümet biçimlerinde her siyasal örgütün ve görevli bakanın kendi başına buyruk davranmasına yol açmaktadır. Bu durumun hem çeşitli bakanlık ve kuruluşlarında hem de vatandaşlar arasındaki huzursuzluk ve sürtüşmeler hepimizce ve çeşitli ör-

neklerle bilinmektedir. Ancak bu durumun en önemli sakıncası iktidar olunduğunda görülmesi vaadedilen hizmetlerin aksaması ve hatta zaman zaman ters yönde çalışmalara girilmesidir. Üstünü çizerek söylemek istiyorum ki siyasal partiler dayandıklarını, söylediklerini kitleler ve programları ile her şekil ve şartta tutarlı olmak zorunluluğu duymalıdır.»

BASIN TOPLANTISI DÜZENEYEN TARIM-İŞ GENEL BAŞKANI

ZEYNEL IRMAK : «VERGİ REFORM YASALARINI YAKINDAN İZLİYORUZ

Türkiye Orman, Topraksu, Tarım ve Tarım Sanayi İşçileri Sendikası (TARIM-İŞ) Genel Başkanı Zeynel IRMAK, TÜRK-İŞ Kütüphanesinde düzenlediği basın toplantısında, çeşitli yurt sorunları üzerinde durmuş, bu arada, parlamentoda bulunan ve vergi reformu yasalarının yıllardan beri en çok işçi kesimini ilgilendirdiğini, bu nedenle de, bu tasarı ile ilgili olarak, işçilerin yakından parlamentoyu izlediklerini söylemiştir.

Zeynel IRMAK, Basın toplantısında, bugün ülkenin içinde bulunduğu ekonomik dar boğaz, anarşi ve öteki diğer sıkıntılarının, partiler arasında yıllardan -

TEKSİF
KOCAELİ
ŞUBE
KONGRESİ
YAPILDI
AYHAN ARIĞ
YENİDEN
BAŞKANLIĞA
SEÇİLDİ

KONGREDE KONUŞAN
ŞEVKET YILMAZ :

«TÜRK - İŞ
GENEL
KURUL'DAN
ESENLEKLE
ÇIKACAKTIR.»

beri süre gelen post kavgası nedeniyle, tehlikeli boyutlara ulaştığını da söylemiş, bu kavganın devamı süresince de, durumun daha da vahim hâl alacağına dikkatleri çekmiştir. Zeynel IRMAK, bu nedenle hiç olmazsa ana konularda siyasi partilerin bir araya gelmesini önermiştir.

TARIM-İŞ Genel Başkanı başkan toplantısında daha sonra özetle şunları söylemiştir :

«Hazırlanan vergi reform tasarısı hakkında, anayasal kuruluşların ve sendikaların mutlaka görüşleri alınmalıdır. Reform adı ile getirilen bu tasarı bu şekilde emredici olmaktan öteye gidemez ve başarıya ulaşamaz. Tasarının elle tutulur

hale gelmesi için, bordro üzerinden ücret alanların gelirleri dilimlere ayrılıp değerlendirilip vergilendirilmelidir. Bu tasarı yasalaşmadan önce ise, asgari geçim indirimi mutlaka çıkarılmalı, asgari ücret yeniden saptanmalıdır.

Bunların yanısıra, hazırlanışı ve çıkarılması uzun yıllara dayanan tarım ve orman işçisini yakından ilgilendiren «TARIM-İŞ Yasası»nın bir an önce çıkarılması özlemimizdir. Taslak üzerinde yaptığımız değişimler ve önerilerimizi sayın bakana da arzedeceğiz. Bu yasanın sektörler arasında ayırım yapmadan çıkarılması ve ileride bazı sürtüşmelere meydan verilmesinin şimdiden önlenmesidir.»

Teksif Kocaeli şubesinin genel kurulu geçtiğimiz günlerde Kocaelinde yapıldı. Genel Kurulda hazır bulunan Genel Başkan Şevket Yılmaz sık sık alkışlarla kesilen bir konuşma yaptı. Konuşmasında Nisan ayında yapılacak TÜRK-İŞ Genel Kuruluna da değinen Şevket YILMAZ, Genel Kurul nedeniyle bir takım çevrelerin, TÜRK-İŞ bünyesinde karışıklıklar beklediğine değinerek, «Hiç kimse heveslenmesin, TÜRK-İŞ, bu genel kurulundan da, bunlardan öncekiler gibi, hem daha güçlü, hem daha çok birlik ve beraberlik içinde esenlikle çıkacaktır» demiştir.

Teksif'in Kocaeli şube kongresi KORDSA Fabrikası salonlarında yapılmış, hemen hemen tüm delegeler kongrede hazır bulunmuştur. Delegelerin yanı sıra, TÜRK-İŞ Genel Merkez Temsilcileri ile, Birinci Bölge temsilcileri, çeşitli sendikalar şube ve yönetim kurulu üyeleri, Edirne'den Bursa'ya Teksif şube başkan ve yöneticileri de kongrede hazır bulunmuştur.

ve görkemli bir şekilde başla - yan ve böyle sonuçlanan kongrede şube başkanlığına yeniden ve oybirliği ile Ayhan ARIĞ seçilmiştir.

TEKSİF Genel Başkanı Şevket YILMAZ, konuşmasında Kocaeli bölgesine TÜRK-İŞ bayrağını getiren ve onurla koruyan TEKSİF üyeleriyle kendisinin ve TÜRK-İŞ topluluğunun iftihar ettiğini bildirmiştir.

Şevket YILMAZ konuşmasında daha sonra özetle şunları söylemiştir :

«Bulunduğunuz yerin bir özelliği var. Burada Türk Sendikacılığını ortadan kaldırmak isteyenler var. Siz demokrasinin korunması, sendikacılığın ortadan kaldırılmaması için uğraş veriyorsunuz. Bu uğraş sırasında dikkatinizi iyi kullanmak durumundasınız. Bu arada, kafalar başka yöne, diller başka yöne, düşünceler başka yöne giderse başarılı olamazsınız.

Sizin rehberiniz Atatürk ilkeleri olmalı. Atatürk 1881 - 1938 değildir. Atatürk Türk Devleti kaldığı sürece, rehberimiz ve öncümüz olacaktır.»

anayasa mahkemesi kararı

E. 1978/42

K. 1978/56

T. 7.11.1978

ÖZET : 1868 sayılı «1975 Yılı Bütçe Kanunu»'nun, özel ve toplu sözleşme ile istihdam olunan personele sağlanan nakdî ve aynı kazanımlar yıllık tutarının on ikide birinin safi miktarının 20 bin lirayı geçemeyeceği yolundaki hüküm, Anayasa'nın

64, 92, 93, 94 ve 126. maddelerine aykırı bulunarak iptal edilmiştir. Aşağıda, konuyla ilgili Anayasa Mahkemesi kararının tam metnini sunuyoruz :

İtirazın Konusu : 1/3/1975 günlü, 15164 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 1868 sayılı «1975 Yılı Bütçe Kanunu»'nun 35. maddesinin B bendinin iptalini istemektedir.

İtirazda Bulunan : Danıştay 12. Dairesi

1 — OLAY :

Davacı, Türk Hava Yolları pilotlarından olup toplu iş sözleşmesi gereğince kendisine, 1975 yılı içinde, uçuş tazminatı, ikramiye, fazla mesai, çocuk zammı, tahsil yardımı, giyim, yemek giderleri, ev kirası, telefon devir ve konuşma ücretleri ile taşıma giderleri adı altında yapılan ödemelerin toplam tutarı 240.000 liranın üstüne çıkmıştır. Belirtilen tutardan fazla olan ödemelerin itiraz konusu yasa kuralı uyarınca Hazineye geri verilmesi gereği ileri sürülmüştür. Bu nedenle vergi dairesi fazla ödenen parayı geri verme si için davacıya 11/5/1977 gününü bildiride bulunmuştur.

Davacı yapılan işlemin kaldırılması istemiyle 24.5.1977 gününde Maliye Bakanlığına başvurmuşsa da bu başvurusu 17.8.1977 tarihinde reddedilmiştir. Bu durum üzerine davacı söz konusu işlemin iptali istemiyle Danıştay'da 2.11.1977 gününü dava açmış ve bu arada yapılan işlemin dayanağı olan ya-

sa kuralının Anayasaya aykırı olduğu savında bulunmuştur. Bu savı ciddi gören Danıştay 12. Dairesi, Anayasahın değişik 151. ve 44 sayılı yasanın 27. maddeleri uyarınca Anayasa Mahkemesine başvurmuştur.

II — İTİRAZIN GEREKÇESİ •

İtiraz yoluna başvuran Danıştay 12. Dairesinin gerekçesi :

«... tarafından Maliye Bakanlığına karşı açılan, müvekkiline sağlanan nakdî ve aynı menfaatların yıllık miktarın on ikide birinin gayri safi miktarının 20.000 lirayı aşan kısmının 6183 sayılı yasa hükümlerine göre ve 1975 yılı Bütçe Kanununun 35/B maddesi uyarınca geri istenmesi yolundaki işlemin iptali ile açılan dava, yürütmeyi durdurulması isteği ile incelendi :

Davacı, toplu sözleşme ile çalışmakta olduğu Türk Hava Yollarının dava konusu işleme dayanak olan 1975 yılı Bütçe Kanununun 35 - B bendi kapsamında olmadığını ileri sürmekte ise de 6623 sayılı Türk Hava Yolları Anonim Ortaklığı Kanununun 4. maddesi uyarınca Hazine tarafından karşılanan hisse senetlerinin % 90,2'sinin halen Hazineye, % 1.67'sinin PTT'ye ve % 0.17'sinin TCDD'ye ait olması karşısında bir kamu iktisadi teşebbüsü olduğu saptanan Türk Hava Yolları Anonim Ortaklığının anılan madde kapsamında olduğunu kabul zorunluluğu bulunmakta dır.

1975 yılı Bütçe Kanununun 35/B bendi «genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, döner sermayeli kuruluşlar, belediyeler, özel idareler, kamu iktisadi teşebbüslerinde (sermayesinin yarısından fazlası yukarıda sayılan kuruluşlara ait olanlar dahil) özel ve toplu sözleşmelerle istihdam olunan personele ödenecek ücretler ile sağlanan nakdî ve aynı menfaatların yıllık tutarının on ikide birinin gayri safi miktarı 20 bin lirayı geçemez.

Aynı menfaatlar, sözleşmeler itibarıyla, Maliye Bakanlığınca

YARGITAY BİR İŞÇİNİN HAKKINI KARARA BAĞLADI

Yargıtay Dokuzuncu Hukuk Dairesi, toplu halde işten çıkartma nedeniyle işine son verilen, ancak gereksinimi nedeniyle yeniden işe alınan işçinin, açıkta iken öteki işçilere yapılan toplu sözleşme zammından yararlanabileceği kararını verdi. Aynı daire, sözleşme süresi bitmeden ve haklı bir neden olmadan işverence sözleşmesi bozulan işçinin de, sözleşmesinin geri kalan günleri için ödenince isteyebileceğini karara bağladı.

görevlendirilecek üç kişilik bir kurul tarafından değerlendirilir. Limiti aşan sözleşmelerin yeniden düzenlenmesi mümkün olmadığı takdirde, limiti aşan kısım gelir bütçesinde açılacak özel bir tertibe gelir kaydolunmak üzere Hazineye yatırılır. Bu madde hükümlerine uygulama - ması halinde 6183 sayılı Ka - nun hükümlerine göre takibat yapılır.» şeklindedir.

Davacı değinilen bendin Anayasasının 64, 92, 93, 94 ve 126. maddelerine aykırı olduğunu ileri sürerek iptali için Anayasa Mahkemesine gönderilmesini istemiş olduğundan Anayasa - nın 161. maddesi gereğince işin gereği görüldü.

Anayasanın değişik 64. mad - desini Türkiye Büyük Millet Mec - lisinin (Kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak) işle (Dev - letin bütçe ve kesinhesap kanun tasarılarını görüşmek ve kabul etmek) işlerini ayrı ayrı belirtmiştir. Bütçe Kanununu öteki kanunlardan ayrı tutan Anayasa ilkesi karşısında 1975 Bütçe Kanununun 35GB maddesinin ayrı bir kanun olduğu sonucuna varılmaktadır.

Yine Anayasının 92 93 ve 94. maddeleri, kanunların görüşül - mesi ve kabulü ile bütçenin gö - rüşülmesi ve kabulü arasında gerek meclislerin görüşme sı - raları ve gerekse Cumhurbaş - kanının yayın görevi yönünden farklı bir uygulama göstermek - tedir.

Bu nedenle kanun ile düzen - lenecek bir hususun Bütçe Ka - nunu ile düzenlenmesi de 1975 yılı Bütçe Kanununun 35/B maddesinin Anayasaya aykırı ol - duğu sonucunu doğurmaktadır.

Anayasının 126. maddesinin 3. fıkrasının son cümlesinde «Bütçe Kanununa bütçe ile il - gili hükümler dışında hiçbir hü - küm konulmaz.» Hükmü yer al - mıştır. Bütçe ile ilgili hükümler ile malî hükümleri birbirinden ayrı tutmak gerekmektedir. Aksi hal, bir kanun konusu olabile - cek gider ve gelir ile ilgili hü - kümlerin bütçe kanununda yer alması sonucunu doğurabilecek - tir. Oysa 126. maddedeki kura - lın tek amacının Bütçe Kanun -

larını kendi yapısına yabancı hükümlerden ayıklamak, gerçek anlamda bütçe kavramı dışın - da kalan konularda Bütçe Kanun - larında yer vermemek olduğu kuşkusuzdur.

Nitekim 1976 yılı Bütçe Ka - nununun aynı nitelikteki 12. mad - desinin Anayasaya aykırı ol - duğu iddiası incelendikten son - ra Anayasa Mahkemesinin E. 1976/34, K. 1976/52 ve 9.12.1976 günlü kararında da aynı görüş kabul edilmiştir.

Yukarıda belirtilen nedenlerle 1975 yılı Bütçe Kanununun 35. maddesinin B bendinin, Anaya - sanın 64, 92, 93, 94 ve 126. mad - delerine aykırı olduğu kanısına varıldığından, Anayasının 151. maddesi uyarınca dosyadaki dava dilekçesi ve savunma di - lekçesinin bir örneğinin Anaya - sa Mahkemesine gönderilmesi - ne ve Anayasa Mahkemesince bu konuda bir karar verilince - ye kadar bakılan davanın bek - letilmesine 25.4.1978 gününde oybirliğiyle karar verildi.» biç - mindedir.

III — YASA METİNLERİ :

1 — İptali istenen kurallar :

1.3.1975 günlü ve 15164 sa - yılı Resmi Gazete'de yayımla - nan ve aynı günde yürürlüğe gi - ren 1868 sayılı «1975 yılı Bütçe Kanunu»nun itiraz konusu hü - kûmlerini içeren 35 inej mad - desini şöyledir :

«Madde 35 — Mali yıl içinde :

A) (Bu bent Anayasa Mah - kemesinin 8.3.1977 günlü ve

1976/59 Esas, 1977/15 Karar sayılı kararıyla iptal edilmiştir.)

B) Genel Bütçeye dahil dai - reler, katma bütçeli idareler, döner sermayeli kuruluşlar, be - lediyeler, özel idareler, kamu ikt - sadî teşebbüslerinde (serma - yesinin yarısından fazlası yuka - rıda sayılan kuruluşlara ait o - lanlar dahil) özel ve toplu sö - zleşmelerle istihdam olunan per - sonele ödenecek ücretler ile sağlanan nakdi ve aynı menfa - atların yıllık tutarının onikide

birinin gayri safi miktarı 20.000 lirayı geçemez.

Aynı menfaatlar, sözleşmeler itibarıyla Maliye Bakanınca gö - revlendirilecek üç kişilik bir ku - rul tarafından değerlendirilir. Limiti aşan sözleşmelerin yeni - den düzenlenmesi bu kurul ta - rafından değerlendirilir. Limiti aşan kısım gelir bütçesinde a - çılacak özel bir tertibe gelir kaydolunmak üzere Hazineye yatırılır. Bu madde hükümlerine uyulmaması halinde 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre taki - bat yapılır.»

İptali istenen hükümler B bendin başından maddenin so - nuna kadar uzayan bölümün kapsadığı hükümlerdir.)

2 — Anayasa Metinleri :

Dayanılan Anayasa hükümleri :

«Madde 64 — Kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak, Dev - letin Bütçe ve kesinhesap ka - nun tasarılarını görüşmek ve kabul etmek, para basılmasına, genel ve özel af ilânına, mah - kemelerce verilip kesinleşen ö - lüm cezalarının yerine getiril - mesine karar vermek, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkile - rindedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Kanunla, belli konularda, Ba - kanlar Kuruluna kanun hükmün - de kararnameler çıkarmak yet - kisi verebilir. Yetki veren kanun - da, çıkarılacak kararnamelerin kanun hükümlerinin açıkca gös - terilmesi ve kanun hükmünde kararnamede de yetkinin hangi kanunla verilmiş olduğunun bel - irtilmesi lâzımdır. Bu kararna - meler, Resmi Gazete'de yayım - landıkları gün yürürlüğe girer - ler. Ancak, kararnamede yürür - lük tarihi olarak daha sonraki bir tarihte gösterilebilir. Karar - nameler, Resmi Gazete'de ya - yımlandıkları gün Türkiye Bü - yük Millet Meclisine sunulur.

Yetki Kanunları ve Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan kararnameler, Anayasanın ve yasama meclisleri içtüzüklerinin kanunların görüşülmesi için koy - duğu kurallara göre, ancak, komisyonlarda ve genel kurul -

HUKUK

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

HUKUK

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

larda diğer kanun tasarı ve tekliflerinden önce ve ivedilikle görüşülüp karar bağlanır.

Yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan kararnameler, bu tarihte, Türkiye Büyük Millet Meclisinde reddedilen kararnameler bu kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Değiştirilerek kabul edilen kararnamelerin değiştirilmiş hükümleri, bu değişikliklerin Resmî Gazete'de yayımlandığı gün yürürlüğe girer.

Anayasanın ikinci kısmının 1. ve 2. bölümlerinde yer alan temel hak ve hürriyetler ile 4. bölümünde yer alan siyasi haklar ve ödevler, kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez. Anayasa Mahkemesi bu kararnamelerin Anayasaya uygunluğunu da denetler.»

Madde 92 — Kanun tasarı ve teklifleri önce Millet Meclisinde görüşülür.

Millet Meclisinde değiştirilerek kabul veya reddedilen tasarı ve teklifler Cumhuriyet Senatosuna gönderilir.

Millet Meclisinde kabul edilen metin, Cumhuriyet Senatosunca değişiklik yapılmadan kabul edilirse, bu metin kanunlaşır.

Cumhuriyet Senatosu, kendisine gelen metni değiştirerek kabul ederse, Millet Meclisinin bu değişikliği benimsemesi halinde metin kanunlaşır .

Millet Meclisi, Cumhuriyet Senatosundan gelen metni benimsemezse, her iki meclisin ilgili komisyonlarından seçilecek eşit üyelerden bir karma komisyon kurulur. Bu komisyonun hazırladığı metin Millet Meclisine sunulur. Millet Meclisi, kar ma komisyonca veya Cumhuriyet Senatosunca veya daha önce kendisince hazırlanmış olan metinlerden birini olduğu gibi kabul etmek zorundadır. Cumhuriyet Senatosunda üye tamsayısının salt çoğunluğu ile kabul edilmiş olan madde değişikliklerinde, Millet Meclisinin kendi ilk metnini benimsemesi için

tamsayısının salt çoğunluğunun oyu gereklidir. Bu halde açık oya başvurulur.

Millet Meclisinin reddettiği bir tasarı veya teklif, Cumhuriyet Senatosunca da reddedilirse düşer.

Millet Meclisinin reddettiği bir tasarı veya teklif, Cumhuriyet Senatosunca olduğu gibi veya değiştirilerek kabul edilirse Millet Meclisi, Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metni yeniden görüşür. Cumhuriyet Senatosunun metni Millet Meclisinde benimsenirse kanunlaşır; reddedilirse, tasarı veya teklif düşer; Cumhuriyet Senatosundan gelen metin Millet Meclisinde değiştirilerek kabul edilirse, 5inci fıkra hükümleri uygulanır.

Cumhuriyet Senatosunca üye tamsayısının salt çoğunluğu ile tümü reddedilen bir metnin Millet Meclisi tarafından kabulü için, üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyu lazımdır. Bu halde açık oya başvurulur.

Cumhuriyet Senatosunca üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu ile tümü reddedilen bir metnin kanunlaşabilmesi, millet meclisi tarafından üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu ile kabul edilmesine bağlıdır. Bu halde açık oya başvurulur.

Cumhuriyet Senatosu, kendisine gönderilen bir metni Millet Meclisi komisyonlarında ve genel kurulundaki görüşme süresini aşmayan bir süre içinde karara bağlar. Bu süre üç ayı geçemez ve ivedilik hallerinde onbeşgünden, ivedi olmayan hallerde bir aydan kısa olamaz. Bu süreler içinde karara bağlanmayan metinler, Cumhuriyet Senatosunca, Millet Meclisinden gelen şekliyle kabul edilmiş sayılır. Bu fıkarda belirtilen süreler meclislerin tatili devaminca işlemez.

Yasama meclislerinin ve mahallî idarelerin seçimleri ve siyasi partilerle ilgili tasarı ve komisyon kurulmasını gerektiren hallerde, karma komisyonun raporu, Türkiye Büyük Millet Mec-

lisinin birleşik toplantısında görüşülür ve karara bağlanır; Türkiye Büyük Millet Meclisinin birleşik toplantısında görüşülür ve karara bağlanır; Türkiye Büyük Millet Meclisinin birleşik toplantısında Millet Meclisinin ilk metnin kabulü için üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyu lazımdır. 8. ve 9. fıkralar hükümleri saklıdır.»

«Madde 93 — Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilen kanunları 10 gün içinde yayımlar; uygun bulmadığı kanunu, bir daha görüşülmek üzere, bu hususta gösterdiği gerekçe ile birlikte aynı süre içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderir. Bütçe Kanunları ve Anayasa bu hükümün dışındadır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, geri gönderilen kanunu yine kabul ederse, kanun Cumhurbaşkanınca yayımlanır.»

«Madde 126 — Devletin ve kamu iktisadi teşebbüsleri dışında kamu tüzel kişilerinin harcamaları yıllık bütçelerle yapılır .

Kanun, kalkınma plânları ile ilgili yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usuller koyabilir.

Genel ve Katma bütçelerin nasıl yapılacağı ve uygulanacağı kanunla gösterilir. Bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz.»

IV — İLK İNCELEME :

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 15. maddesi uyarınca 25.5.1978 gününde Kâni Vrana, Şevket Müftügil, Abdullah Üner, Ahmet Koçak, Şekip Çopuroğlu, Fahrettin Uluç, Muhittin Gürün, Lûtfi Ömerbaş, Ahmet Erdoğdu, Hasan Gürsel, Osman Tokcan, Ahmet Salih Çebi, Nihat O. Akçakayalıoğlu, Ahmet H. Boyacıoğlu ve Necdet Darıcioğlu'nun katılmayla yapılan ilk inceleme toplantısında aşağıdaki sorun üzerinde durulmuştur.

İtiraza konu edilen hükümler, yukarıda olay bölümünde açıklandığı üzere 1868 sayılı 1975 Yılı Bütçe Kanununun 35. maddesinin B bendi ile, bu bendde belirtilen (aynî menfaatler) in ne suretle değerlendirileceğini ve bu yararlar hakkında ne gibi bir işlem yapılacağını gösteren ve bu bendi izleyen paragrafta yeralan hükümlerdir. Anayasa Mahkemesine başvuran Danıştay 12. Dairesinin 25.4.1978 günlü, 1978/280 esas sayılı kararında son paragrafı da kapsayan (B) bendinin tümüne karşı Anayasaya aykırılık savında bulunulmuştur. Sözü edilen karara ve tarafların dava ve savunma dilekçelerine göre, görülmekte olan davada uygulanacak hükümlerin de bu hükümler olduğu ortadadır. Öte yandan 35. maddenin birinci fıkrasının A bendi hükmünün Anayasa Mahkemesinin 17.5.1977 günlü 19540 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 8.3.1977 günlü, 1976/53 Esas, 1977/15 Karar sayılı kararıyla iptaline karar verilmiştir. Bu nedenle işin esasının incelenmesi 35. maddenin A bendinin dışındaki hükümler üzerinde yapılmalıdır.

Böylece yapılan ilk incelemede, dosyanın eksikliği bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V — ESASIN İNCELENMESİ

İşin esasına ilişkin rapor, itiraz yoluna başvuran mahkemenin gerekçesi, iptali istenilen yasa hükümleriyle veya ilgili bulunan Anayasa Kuralları ve ileri sürülen diğer gerekçeler okunduktan sonra gereği görüldüğü düşünüldü :

Anayasaya aykırılık iddiası davada doğrudan doğruya dayanan Anayasanın 126. maddesi ile yasalasma yönetimi yönünden dayanan 64, 92, 93 ve 94. maddeleri açılarından olmak üzere iki yönden araştırılıp incelenmiştir :

1 — Anayasanın 126. maddesi yönünden inceleme :

126. maddenin 3. fıkrasının son tümcesi şöyledir : «Bütçe

Kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. 1975 Yılı Bütçe Kanununun iptali istenilen 35. maddesinin B bendindeki hükümler parasal (malî) hükümler ise Anayasanın 126. maddesindeki (bütçe ile ilgili hükümler) deyimine girmezler. Nitekim yasalaşınca Anayasanın 126. maddesini oluşturan Anayasa tasarısının 125. maddesine (malî hükümler) sözcükleri konulmuş, tasarının Temsilciler Meclisindeki görüşülmesi sırasında parasal hükümlerin her çeşidinin bütçe kanununa konulamayacağı, bir yıllık gelir tahminleriyle ödeneceği ve bütçenin uygulama yöntem ve yerlerini gösteren bütçe kanununa ancak bunlarla ilgili hükümler konulabileceği kabul edilerek (Malî hükümler) sözcükleri tasarıdan çıkarılmış, bunun yerine, «bütçe ile ilgili hükümler» deymi konulmuştur.

Oysa, 1975 Yılı Kanununun 35. maddesinin B bendindeki «...özel ve toplu sözleşmelerle istihdam olunan personele ödenecek ücretler ile sağlanan nakdi ve aynî menfaatların yıllık tutarının onikide birinin gayri safi miktarı 20.000 lirayı geçmez» tümleci (ibaresi), bir yıllık gelir tahmini veya ödenek yahut bunların uygulaması ile ilgili olmayıp süreklilik taşıyan bir kanun hükmü niteliğindedir. Bu nedenle iptali istenen hüküm Anayasanın 126. maddesine aykırıdır.

2 — Yasalasma yöntemi açısından dayanan Anayasanın 64, 92, 93 ve 94. maddeleri yönünden inceleme : Anayasanın 64. maddesi «kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak, devletin bütçe ve kesinhesap tasarılarını görüşmek ve kabul etmek» yetkilerini Türkiye Büyük Millet Meclisine verdikten sonra 92. maddesi görüşme ve yasalasma yöntemi ve koşullarını belirtmiş; 93. maddesi de Cumhurbaşkanı'nın Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilen kanunları on gün içinde yayımlayacağını, uygun bulmadığı kanunu bir daha görüşmek üzere, bu konuda göstereceği gerekçesiyle

birlikte, aynı süre içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine göndereceğinin hükmüne bağlamış, bütçe kanunları ile Anayasayı bu hükmün dışında tutmuştur.

Anayasanın 96, 92 ve 93. maddeleri ile 94. maddesinin karşılaştırılması sonucunda, diğer kanunlarla bütçenin görüşülme ve yasalaşma yol ve yöntemlerinin, toplama ve karar yeter sayılarıyla yürürlüğe girme koşullarının başka başka olduğu açıkça görülmektedir. Bu kural-lar karşısında bütçe ile ilgili bulunmayan bir hükmün bütçe kanununda yer alması, Anayasanın 92 ve 93. maddelerinde yazılı yönetime tabi tutulmuş olmadığından Anayasaya uygun biçimde yasalaşmış sayılma olanağı vermez ve bu nedenle o hükmün yasa olarak kabulü de Anayasaya aykırı düşer. Bu konuda daha geniş gerçekler Anayasa Mahkemesinin çeşitli kararlarında belirtildiği için burada yinelenmesine gerek görülmemiştir. (7.1.1969 günlü, E. 1968/24, K. 1969/4 sayılı karar, 21.2.1969 günlü 13133 sayılı Resmî Gazete, Kararlar Dergisi Sayı : 7, Sayfa 149; 27.6.1972 günlü E. 1972/25, K. 1972/36 sayılı.)

SONUÇ :

1 — 1.3.1975 günlü, 15164 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 1868 sayılı «1975 yılı Bütçe Kanunu»nun 35. maddesinin itiraz konusu «B» işaretli bendinin tümünün Anayasanın 64, 92, 93 ve 126. maddelerine aykırı olduğuna ve iptaline.

2 — Anılan maddenin (A) işaretli bendindeki kuralın Anayasa Mahkemesinin 8.3.günlü, Esas : 1976/53, Karar : 1977/15 sayılı kararı ile iptal edilmiş bulunması ve bu kararın, yukarıdaki (1) sayılı fıkrasıyla de aynı maddenin (B) işaretli bendinin iptaline karar verilmiş olması karşısında, maddenin başında yeralan «Malî yıl içinde» sözcüklerinden oluşan bölümün de uygulama olanağı kalmadığından 22.4.1962 günlü, 44 sayılı Yasanın 28. maddesi uyarınca iptaline ,

7.11.1978 gününde oybirliğiyle karar verildi.

kapaktaki
konu:

yönetime katılma

Endüstriyel Demokrasi ve Yönetime Katılma Seminerimiz çok başarılı geçti.

BAŞBAKAN ECEVİT :
«İŞÇİNİN YÖNETİME
KATILMASI, ÇALIŞMA
YAŞAMINDA OLDUĞU KADAR,
İNSAN VE TOPLUM
YAŞAMININ HER KESİMİNDE
VE DÜZEYİNDE DE,
DEMOKRASİYE İLERİ ÖLÇÜDE
İŞLERLİK KAZANDIRACAKTIR..»

TÜRK-İŞ'le ICFTU'nun Ankara'da ortaklaşa düzenlediği «ENDÜSTRİYEL DEMOKRASİ VE İŞÇİNİN YÖNETİME KATILMASI» konulu seminere, bilim adamları, sendikalar yönetici ve temsilcileri, uluslararası kuruluşları temsilen Türkiye'ye gelen sendikacı ve öğretim üyeleri katıldı Cumhuriyet Senatosu Başkanı Sırrı Atalay, Seminere bir başarı mesajı gönderdi.

5 Gün süreli seminere sunulan çeşitli bildirilerde, yöneti-

me katılmanın ileri ülkelerdeki uygulamaları ve Türkiye'ye ne şekilde uyarlanacağı ele alındı.

BAŞBAKAN'IN MESAJI :

Seminere bir mesaj gönderen Başbakan Bülent Ecevit, yönetime katılma, endüstriyel demokrasi ve siyasi demokrasinin birbiriyle olan kopmaz ilişkilerini dile getirdi ve şunları söyledi : «İşçilerin ekonomik ve toplumsal yaşamın düzenlenip yönlendirilmesindeki etkinliklerinin artırılması, çalışma yaşamında

olduğu kadar insan ve toplum yaşamının her kesiminde ve düzeyinde de demokrasiye ileri ölçüde işlerlik kazandırabilmenin temel gereğidir.

İşçilerin yönetim yetki ve sorumluluğuna katılabilmeleri koşulunun gerçekleşmesi hem işletmelerin ekonomi kurallarına daha uygun ve daha verimli çalışır duruma gelmelerine, hem de ekonomimizin olanaklarıyla ve gerekleriyle toplumsal gereksinimleri bağdaştırma olanağının geniş ölçüde halkın elide top-

GENEL BAŞKAN TUNÇ :
«KAMU İKTİSADİ
TEŞEBBÜSLERİNİN
VERİMLİLİĞE KAVUŞMASI,
İŞÇİNİN YÖNETİM VE
SORUMLULUĞA KATILMASIYLA
SAĞLANACAKTIR. BU,
ENDÜSTRİYEL DEMOKRASİNİN
İLERİ BİR AŞAMASIDIR.»

**İŞLETMELER
BAKANI
KENAN
BULUTOĞLU :**
«KAMU
KESİMİNDE
YÖNETİME
KATILMAYI
GERÇEKLEŞTİRECEĞİZ.»

**GENEL
BAŞKAN
TUNÇ
SEMİNERİ
AÇIŞ
KONUŞMASINI
YAPARKEN**

TUNÇ'UN SÖZLERİ :

Semineri bir konuşma ile açan TÜRK - İŞ Genel Başkanı Halil Tunç, kamu iktisadî teşebbüs'eri nin hazineye yük olmaktan çıkarılmasını bunun da işçinin yönetime katılması ile gerçekleştirilmesini istedi.

Klâsik ve siyasi demokrasinin endüstriyel demokrasiyle bütünleşmesi sonucu demokrasinin gerçek anlamda rayına oturmuş olacağından bahseden TÜRK - İŞ Genel Başkanı Tunç, işçinin yönetime katılma ve verimlilikten pay alma yanında yönetimine katıldığı kuruluşun sorumluluğuna da ortak olması gerektiğini ve yönetime katılma denirken bu sorumluluğun da TÜRK - İŞ tarafından birlikte mütâ'ala edildiğini belirtti.

TÜRK - İŞ Genel Başkanı Halil Tunç semineri açış konuşmasında özetle şunları söyledi :

«Endüstriyel faaliyetlerde işin verimini artırmak, üretimin niteliğini geliştirmek, emeğin fert veya zümreler yerine gerçek kamu yararına kullanılmasını sağlamak amacıyla ileri batı ülkelerinde yüz yıla yakın süredir yapılagelen çalışlara, 1960 devriminden sonra yurdumuzda da bir ölçüde başlanmıştır.

1960 dan sonra «az gelişmiş ülkelerde demokratik düzen içinde hızlı kalkınma» ilkesini benimseyen Türkiye bu prensibe yeni Anayasada da yer vermek suretiyle eskiye oranla gerçek bir fikir gelişimini yasalastırmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında kurulan ve sayıları giderek artan kamu iktisadî teşebbüslerinin kuruluş amaçlarında Türkiyenin ekonomik kalkınmasını hızla sağlamak düşüncesi yer

lanabilmesine yardımcı olacaktır.

Türkiye'nin ekonomik, toplumsal ve siyasal yaşamında büyük etkinliği bulunan Devlet kesiminde ileri ölçüde demokratik bir işletmecilik ve yönetim düzeni kurulmasıyla sınılaşmamızın toplumumuza ve insanlarımıza daha büyük mutluluk ve özgürlük getirebileceğine inanan Hükümetimizin Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu ile imzaladığı Toplumsal Anlaşma'nın uzun dönemli ve köklü sonuç-

larının alınmasıyla birlikte, çalışanların, sınıai demokrasi doğrultusunda gerek işyeri gerek tüm kamu yönetimi düzeyinde yönetime katılabilirmeleri yolunda önemli bir adım atılmış olacaktır.

Değerlendirmeleri ile ve getireceği çözüm ve önerilerle seminerinizin ülkemizde sınıai demokrasinin kuruluşunda önemi ve değeri büyük bir destek oluşturacağı inancıyla başarılarını dilerim.»

YÖNETİME KATILMA

almıştır. Ancak, politik teamül-lerin doğulu ölçüler içinde tutuluşu ve işletmecilik metodlarının yeteri kadar bilinmeyişi yüzünder bu işletmeler bazı nüfuzlu kimselerin, politik çevrelerin bir gelir kaynağı haline getirilmek istenmiş ve bu kuruluşlar, kâr etmek şöyle dursun her yıl milli bütçeye milyarlarca varan zararlarla yol açmıştır.

YÖNETİME KATILMA VE VERİMLİLİK

Biz bu işletmelerin artık hazineye yük olmaktan kurtarılmasını ve Türk ekonomisine zarar yerine fayda getirmesini istemekteyiz. Bu amaçla da endüstriyel demokrasinin gereği olarak işçilerin yönetimde söz sahibi olmasını istiyoruz ve bunu gerçekleştireceğiz. Bugün burada düzenlediğimiz bu Uluslararası toplantıda yönetime katılmanın bilimsel tartışmasını yapacağız. Yönetime katılma ilkesi bugün ülkemizde olduğu kadar bu uygulamayı yapan ileri batı ülkelerinde de halen tartışma konusu olmaktadır. Yönetime katılma, şüphesiz yaşadığımız çağın en çarpıcı ekonomik olayıdır.

1961 Anayasasından sonra yürürlüğe giren 440 Sayılı Yasanın 8. maddesi ile yönetime katılma ilkesi bizde de müessesleşmiş olmakla birlikte uygulaması henüz gerçekleşmemiştir. Eğer demokrasilerde endüstriyel demokrasi yoksa, o ülkede siyasi demokrasi tam anlamıyla rayına oturmamış demektir.

Biz, işçinin yönetime katılmasını, tüm sektörlerde yönetime katılmasını isterken, işçi sadece yönetime katılsın, verimden pay alsın demek istemiyoruz. Yönetime katılan işçi o kurumun ya da işletmenin sorumluluğuna da ortak olmadıkça yönetime katılma biçimsel olmaktan yahut sadece bir hakkı kullanıp vecibeyi kullanmamaktan öteye geçmez. Her yasal hak beraberinde sorumluluk da getirdiğine göre, bizim anlayışımız yönetime katılma yanında sorumluluğu da üstlenme şeklindedir ve böyle olacaktır.

Yönetime katılma tartışmaları 1951 yılında ILO bünyesinde ele

alınmış ve ilk defa işçi - işveren danışma ve dayanışma sınırları içinde mütalâa edilmiştir. Bugün artık Avrupa'nın birçok ülkelerinde bu müessese en ileri düzeyde yasal teminatlarla kavuşturulmuştur. Ekonomik krizlerden en az etkilenen ülkelere baktığımızda ki bunların başında Federal Almanya gelmektedir. O ülkelerin işçi - işveren ilişkilerinde ve yönetime katılmada da ileri aşamada olduklarını görürüz.

BAŞARIDA İŞÇİ DESTEĞİ

Çağımızda sadece kişilerin başarıları, artık mümkün olmamaktadır. İşçi kesiminin desteğinden yoksun bir ekonomi verimli olmamaktadır. Alman ekonomisinde işçinin yönetime katılması ve prodüktivitedeki ağırlığı bu ülke ekonomisinin başarısının da bir ölçüsüdür. Bu nedenle bir çok AET ülkesi gibi biz de Federal Alman modelini bünyemize uydurmaya çalışmaktayız.

Bugün kamu iktisadi teşebbüslerindeki verim düşüklüğü Türk ekonomisini ve çalışanları doğrudan etkilemektedir. Devlet batabada bir yumurtayı kırk kişi yuvarlamakta, buna karşı testi-yi getirenle, dolduran da, kıran aynı ücreti alıp aynı ölçüde nemalanmaktadır. Bu alışkanlıktan kendimizi kurtarmalıyız. Onun için yönetime katılma yanında sorumluluk da gerekir diyoruz.

Türk ekonomisinin düzlüğe çıkması ve ileri düzeye ulaşması, demokratik rejim içinde gerçekleşeceğine göre, bu rejim içinde aksak taraflarımızı görüp düzeltmek zorunludur. Kamu kuruluşları hazineye kambur olmaktan kurtarılmalı ve siyasi yatırım konusu yapılmamalıdır. Eğer kamu iktisadi teşebbüslerinde istenilen verimlilik sağlanamaz ise, bu kuruluşlarla toplu sözleşme hakkı bir gün elimizden gidebilir. Çünkü, bugün kaynak yaratmayan bu kuruluşlarda olmayan neyi alacaksınız? Bu kuruluşlar hazineye yük oldukça bundan yine işçi ve çalışanlar enflasyonist baskı nedeniyle zarar göreceklerdir.

Türk ekonomisinin bel kemiği olan bu kurumlar hazineye yük olmaktan çıkartılarak kendi olanaklarıyla kaynak yaratır hale getirilmelidir. Bunun da bu kuruluşlarda çalışan işçilerin yönetime katılmasıyla mümkün olacağını tekrar belirtmek istiyoruz.

Bu seminerde sunulacak bilgiler ve yapılacak bilimsel tartışmaların önümüzdeki günlerde yönetime katılmayı sağlayıcı yasal düzenlemelerde hükümete ışık tutmasını da temenni ediyoruz.»

BULUTOĞLU'NUN MESAJI :

İşletmeler Bakanı Kenan Bulutoğlu da, seminere gönderdiği başarı mesajında, hükümet olarak yönetime katılmayı benimzediklerini ve bu müessesenin işlerlik kazanması yolunda TÜRK - İŞ'le imzalanan Toplumsal Anlaşma'da da bu hükmün yer aldığını bildirdi.

Bu konudaki yasal düzenlemelerin de kısa sürede tamamlanacağını bildiren İşletmeler Bakanı Bulutoğlu, «KİT'lerin hazineye tahmil ettiği yükün kaldırılması ve bu kuruluşların kendi olanakları ile kaynak yaratır hale gelmesi, işçinin yönetime ve sorumluluğa katılmasıyla mümkündür. Bu kurumlarda yönetime katılmayı mutlaka gerçekleştireceğiz.» dedi.

ICFTU'NUN GÖRÜŞÜ :

Bu seminere ICFTU'yu temsilen katılmak üzere TÜRK - İŞ'in konuyu olarak Ankara'ya gelen Uluslararası Hür Şçi Sendikaları Konfederasyonu Eğitim Dairesi Müdürü William Lawrence de «YÖNETİME KATILMA» konusunda, ICFTU'nun görüşlerini yansıtan bir konuşma yaptı.

Tüm dünyadaki işçi teşekküllerinin bugün için daha geniş anlamli bir endüstriyel demokrasi mücadelesi verdiklerini dile getiren ICFTU temsilcisi Lawrence, «bugün işçiler artık, kendilerinin sadece üretim faktörü olarak kabul edilmelerini istememektedirler.» dedi ve endüstriyel demokrasiye duyulan gereksinimi detaylarıyla anlattı ve şöyle dedi :

«Sanayide söz hakkı, yöneti-
me katılma ve işçi denetimi ve-
ya öz yönetim gibi yeni endüstri-
yel demokrasi şekillerinin ge-
lişmesiyle de elde edilebilir.
ICFTU'ya bağlı kuruluşlar, yöne-
time katılmanın işçi hakları mü-
cadelesinde önemli bir silah
olduğunu kabul ederek, bu fik-
ri giderek benimsemektedirler.
Yönetime katılmanın, var olan
toplu pazarlık yöntemlerinin ye-
rine geçtiği veya güçlü bir işçi
sendikası kuruluşuna bir alter-
natif oluşturduğu düşünüle-
melidir. Yönetime katılma, işçi
hareketinin yeni bir silahıdır.
Hedefe gitmek için yeni bir a-
raçtır. Yönetime katılmanın et-
kin bir biçimde işlemesi için,
güçlü ve iyi örgütlenmiş bir iş-
çi sendikası kuruluşuna ihtiya-
cı vardır, gücünü ondan alır, o
olmadan işlevini sürdüremez.
Birçok işçi sendikası kuruluşu-
nun kesin inancı odur ki, işçi
temsilcileri yönetime organları-
na seçtikleri zaman, ilgili işçi
sendikası mekanizması dahil var
olan bütün demokratik yapılar
bundan tam anlamıyla yararlan-
malıdır. İşçi sendikaları giderek,
yönetim organlarındaki sandal-
yelerin yarından aزیyla yetime-
yi reddetmekte ve tamamen e-
şit temsil istemektedir. Sendika-
lar, aynı zamanda, katıldıkları
yönetim organlarının, işletmenin
önemli yürütme kararlarının tü-
münü denetimi altında tutabilen
en yüksek karar alma organları
olmaları konusunda ısrar etmek-
tedir.

ICFTU'ya bağlı bazı kuruluş-
lar tarafından, işçilerin şirket
politikasını kısmen değil, her
yönüyle tamamen kararlaştırdı-
ğı bir işçi denetimi veya öz yö-
netim isteği ifade edilmiştir. İş-
çi denetimi, kısa vadede, yö-
netim tarafından bilgilerin ta-
mamen açıklanmasını içerir,
bu itibarla, hedefleri, toplu pa-
zarlık kapsamının genişletilmesi
veya yönetim organlarında iş-
çilerin temsili ile ulaşılmaması is-
tenen hedeflerden farklı değıl-
dir. Uzun vadede, işçi denetimini
savunanlar, bunun en ileri en-
düstriyel demokrasi sistemi ol-
duğuna inanmaktadır: sermaye-
nin değil, işçilerin çıkarlarının
egemen olduğu bir sistem.»

TÜRK-İŞ İLKELERİ :
6 — Devlet kesi-
minde aşırı merkezi-
yetçilik ve siyasi mü-
dahalelerin önlenme-
si, işçilerin bütün iş-
yerlerinde yönetime
etkili olarak katılma-

sı, kârdan ve verim
artışından pay alma-
larının sağlanması
konusunda güçlük -
lerin bertaraf edil -
mesini sağlamayı,
TÜRK-İŞ ilkeleri ara-
sında sayar.

TÜRK - İŞ'in GÖRÜŞÜ

Seminere bir bildiri sunan
TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekre-
teri Kaya Özdemir, «ENDÜSTRİ-
YEL DEMOKRASİ VE İŞÇİNİN
YÖNETİME KATILMASI» konu-
sunda TÜRK-İŞ'in görüşlerini
belirtti.

Bildiride, yönetime katılmanın
ileri batı toplumlarında geçirdiği
evrimi anlatan Kaya Özdemir,
Türkiye'deki gelişmelerden söz
ederken, şunları söyledi :

«Bugün, Türkiye'de iktisadi
Devlet Teşekküllerinde Yönetim
Kurullarına işçiler girebilmekte
ama azınlıkta kaldıkları için et-
kin olmamaktadırlar. Amaç bu
değıldir.

Amaç, Kamu İktisadi Kuruluş-
larında Bürokratik yönetim yeri-
ne, demokratik ve verimli iş-
letmecilik yöntemleri uygulamak,
bu kuruluşların doğrudan doğ-
ruya içinde çalışanlar tarafın-
dan yönetimini (en küçük işyeri
biriminden en üst kurullara ka-
dar, kuruluşun tümünü) sağla-
maktadır.

Kamu İktisadi Teşebbüslerinde
uygulanması gereken demokra-
tik yönetimde, artık değeri ya-
ratan emekçinin, yarattığı bu
değerin nereye kullanılacağına
kararında, yürütülmesinde ve
denetiminde söz sahibi olması
asıldır.

Günümüzde işçinin yönetime
katılması, artık modern dünya-
nın bir gereksinmesidir, Türki-
ye de bu güne kadar uygula-
nan Amerikan türü toplu sözleş-

me sendikacılığından, Alman
türü «yönetime katılan» sendi-
kacılık fikrine doğru bir kayış
vardır. Burada önemli olan, ka-
tılmanın sınırını çizebilmek ve
«sorumlu sendika» sorununu
halledebilmektedir.

Batıda, işletmelerden en yu-
kardaki yönetim kuruluna kadar,
işçilerin her düzeyde yönetime
ve kararlara katılmasını temin
ederek, kuruluşlara etkinlik ve
verimlilik sağlayan ülkeler var-
dır. Bu örneklerden yararlanıl-
maktadır .

Hür sendikacılığı kendisine
değişmez kural olarak kabul e-
den TÜRK-İŞ, çok partili hür
demokratik hayatın tabii bir ge-
reği olan işçilerin yalnız kamu
kuruluşlarında değil, özel kuru-
luşlarda da yönetime katılma-
larını demokrasimizin doğal bir
sonucu olarak istemekte, yasal
düzenlemelere katkıda bulun-
makta ve bu uygulamayı hür
sendikacılığın ve çalışma barı-
şının sürekliliği için bir şart ola-
rak saymaktadır. Hür sendikacı-
lık kavramını benimseyen
ideolojik sendikalar yönetime
katılmayı kabul etmezler. Oysa
TÜRK-İŞ Çalışma barışının ku-
rulması, sürekliliği ve işyerinde
işçi ve işveren uyumlu çalışma-
sını arzu ettiği için do-
ğal bir sonuç olarak işçilerin
yönetime katılmasını şart say-
maktadır. Bu bir uzlaşmacılık de-
ğil, metod olarak B. Avrupada ör-
neğini gördüğümüz huzuru sağ-
lama, enflasyonu önleme, işçi-

YÖNETİME KATILMA

lerin refah düzeyini bilinçli olarak artırma yolu ve yöntemi-
dir.

1960'ların gittikçe " kuvvetini kaybeden tek başına yöneticilik zihniyeti yanında politik organ-
ların, işçinin yönetime katılma-
sı hususundaki olumlu kararla-
rı sonucunda 440 sayılı kanun-
la, sınırlı da olsa teşekküllerin-
de azda olsa, söz sahibi olması
sağlanmıştır. Ancak, konunun
meclis görüşmelerindeki açıklığı-
na ve kanun koyucunun iyi
niyetine rağmen, uygulamayı
sağlayan hükümet kararında sa-
dece 10 bin işçiye geçen iktisa-
di devlet teşekküllerinde işçinin
yönetim kurullarında ve idare
komitelerinde üye olabilmesi ka-
bul edilmiştir.

YÖNETİME KATILMANIN, TÜRK-İŞ AÇISINDAN TAŞIDIĞI DİĞER ÖNEMLİ HUSUSLARI DA ŞÖYLE ÖZETLİYEBİLİRİZ :

- — İşçinin yönetime katılmasının anlamı işçinin kendisini doğrudan veya dolayısıyla ilgilendiren kararları etkilemesidir.
- — Gerek genel olarak yönetime katılma ve gerekse işçinin yönetime katılması bütün ülkelerde gittikçe gelişmekte, benimsenmektedir.
- — İşçinin yönetime katılması esas itibariyle çalışma hayatında demokrasinin yerleşmesidir. Bu ise politik demokrasi için gereklidir.
- — İşçinin yönetime katılması, iyi işçi - işveren ilişkileri ve işletmenin her yönden arzu edilen şekilde çalışması ile lüzumludur.

● — İşçinin yönetime katılması, bir arada yaşamının olağan bir sonucudur.

● — İktisadi devlet teşekküllerinde işçinin yönetime katılması, teşebbüslerin 440 Sayılı Kanunun esas ilkelerine uygun olarak bağımsız çalışmasına destek olacaktır.

● — Şimdiye kadarki uygulama çok sınırlı olmasına rağmen, ümit vericidir. Bu sebeple de geliştirilmesi büyük yararlar sağlayacaktır.

● — Bir müessese olarak, işçinin yönetime katılması sisteminin iyi işlemesi, tarafların konuya verdikleri önem ve anlayışa bağlıdır. Bu bir eğitim meselesidir ve TÜRK-İŞ bu husus üzerinde hassasiyetle durmaktadır.

● — 440 Sayılı Kanunun 8. Maddesinin uygulanmasında öngörülen «10 bin» ölçüsünün değiştirilerek, kanun koyucunun görüşüne uygun olarak yeniden ele alınması gerekmektedir.

YÖNETİME KATILMA KONUSUNDA HÜKÜMET ADINA

YAPILAN GÖRÜŞME

İşletmeler Bakanı Kenan Bulutoğlu 5 Şubat günü TÜRK-İŞ Genel Başkanı Halil Tunç'u Genel Merkez binasında ziyaret ettiğinde, Kamu Sektöründeki işyerlerinde işçinin yönetime katılması il-
kesi üzerindeki görüşmeler de resmen başlamış oluyordu.

TÜRK - İŞ'in tutarlı girişimleri sonucu, çalışma hayatımızda, adına bilimsel olarak «ENDÜSTRİYEL DEMOKRASİ» denilen yönetime katılmanın gerçekleşmesi artık gün meselesi haline gelmişti ve Sayın Bakan vakit geçirilmeden gerekli yasal düzenlemelerin tamamlanacağını bildiriyordu.

Türk işçisinin yeni bir zaferi olan endüstriyel demokrasi, gerçek anlamdaki demokrasilerin bir ürünü idi ve bundan ülke olarak yararlanmanın zamanı gelmiş, geçiyordu.

DİĞER GÖRÜŞLER

TÜRK-İŞ — ICFTU «Endüstriyel Demokrasi ve İşçinin Yönetime Katılması» konulu seminerine birer bildiri ile katılan, Hollanda Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Politika Uzmanlarından Dr. Gerard Kester ve Dr. Mehmet Uca, DGB Sosyal Politika Bölüm Uzmanı Hermann Unterhinninghofen, Hacettepe Üniversitesi Çalışma Ekonomisi ve Hukuku Öğretim Görevlisi Dr. Faruk Andaç, AİTİA Öğretim Üyesi Doç. Dr. Kamil Turan, MPM Ekonomi Şubesi Müdürü Serpil Özdamar, TŞFAŞ Yönetim Kurulu Üyesi Haydar Özöğretmen, Zonguldak Maden İşçileri Sendikası Genel Başkanlık Danışmanı İsmail Perk, DPT Sosyal Planlama Dairesi Başkanı Mete Tö-
rüne, «Endüstriyel Demokrasi-
de Yabancı Modeller ve Türki-
ye'deki Uygulama Şekil ve So-
nuçları» hakkındaki görüşlerini açıklamışlardır.

Beş gün süren seminer, grup çalışmaları sonucu hazırlanan raporların müzakere ve tartışma sinin yapıldığı bir panelle sonuçlandı.

İŞLETMELER BAKANININ SÖZLERİ :

Bu önemli görüşmenin ilk bölümü basın mensuplarının önünde başlamış ve İşletmeler Bakanı Kenan Bulutoğlu, yönetime katılmayla ilgili hükümet görüşünü şöyle özetlemişti :

«Kamu İktisadi teşebbüslerinde işçinin yönetime etkili bir biçimde katılmasını sağlamak için, İşletmeler Bakanlığı bir süredir çalışmalar yapmaktadır. Bu çalışmalar sonunda kamu işletmelerinde yönetime katılmanın modeli üzerinde bir öneri hazırlamış bulunuyoruz. Bu öneri KİT'lerin temel yasası olan 440 sayılı kanunun 7 ve 8 nci maddelerinde değişiklik için hükümetin aldığı yetkiye dayanılarak hazırlanmıştır. Bilindiği gibi **Toplumsal Anlaşma'da** işçilerin yönetime ve sorumluluğa etkili bir biçimde katılması ilkesi benimsenmiştir. Aynı anlaşmada işçinin yönetime katılması modelinin hazırlanması sırasında sendikaların da görüşünün alınacağı belirtilmiştir. Bugün hazırladığımız öneri üzerinde görüş alverişi yapmak üzere TÜRK - İŞ Genel Başkanı Sayın Halil Tunç ile bir araya gelmiş bulunuyoruz.

Türkiye'de 1960 Anayasası uyarınca 1963 yılından bu yana toplu sözleşmeler düzeni devam etmektedir. Bu düzende sendikaların, işverenlerin ve

en büyük işveren olarak kamu kesiminin büyük deneyimler kazandığını söyleyebiliriz. Genel olarak, toplu sözleşme düzenimizin bugüne değin işyeri barışına yaptığı katkılar küçümsenemez. Bununla beraber, toplu sözleşme düzenimiz verim artışını özendirme konusunda yeterince katkıda bulunamamıştır. Toplu sözleşme görüşmelerinde parasal çıkarlar hep önplânda tutulmuş işçinin verimini artırmaya yönelik özendirici önlemler üzerinde yeterince durulmamıştır. Özellikle kamu kesimi sözleşmelerinde parasal konular ile işyeri verimi arasındaki bağlantı giderek tümüyle kopmuştur. Bu gidiş kamu kesimi işletmelerinin yatırım gücünü zayıflatmış, istihdam yaratma olanaklarını tüketmiştir.

1964'ten beri (440 Sayılı yasa ile KİT'lerde yönetime bir işçi temsilcisinin yönetim kuruluna katılmasına olanak tanınmıştır. Ancak, bunun uygulaması yeterince yaygın olmamıştır. İşçi temsilcisinin yönetime katıldığı işyerlerinde ise, böyle bir temsil işçinin yönetimde etkili olmasını sağlamamıştır. Sadece yönetim kurulunda bir işçi temsilcisinin bulunması, tabanda işyerlerinde işçilerin

**YÖNETİME
KATILMA**

BULUTOĞLU : «İŞÇİNİN YÖNETİM VE SORUMLULUĞA KATILMASI, İŞLETMELERİ VERİMLİ ÇALIŞIR HALE GETİRECEKTİR. YÖNETİME KATILMA TOPLUMSAL ANLAŞMAYLA DA BENİMSENMİŞTİR...»

TUNÇ : «TÜRK İŞÇİSİ YÖNETİMLE BERABER SORUMLULUĞU DA ÜSTLENECEK BİLİNCE SAHİP DURUMDADIR. HÜKÜMETLE AYNI GÖRÜŞLERİ PAYLAŞMAKTAN MEMNUNUZ. YÖNETİME KATILMA GERÇEKLEŞECEKTİR...»

sorunlarını yansıtacak bir katılım olmadıkça yönetim üzerinde etkili olmamaktadır.. İşçi temsilcisinin yönetimde ağırlığını duyurabilmesi için, tabanda işyerlerinde işçi komitelerinin örgütlenmesi ve etkili bir biçimde kararlara ve sorumluluğa katılması gereklidir. Bizim önerimizde, KİT'lerde tüm çalışanlar yönetime katılmakta ve tabanda da belirli sorumluluk ve görevleri üslenen bir çalışanlar komitesi kurulmaktadır .

Çalışanların yönetime ve sorumluluğa daha yaygın ve daha etkin bir biçimde katılmasını önerirken bundan neler bekliyoruz? Herşeyden önce bu yoldan işyeri demokrasini güçlendireceğimizi umuyoruz. Ayrıca, işyerinde çalışma koşullarını iyileştireceğimizi, işçinin işinden sağladığı ruhsal doyumu arttıracacağımızı, kişiliğini geliştireceğimizi umuyoruz. En önemlisi, katılımın işyerinde verimi arttıracığını ve artan verimden pay alan işçilerin işyeri başarısına özendirileceğini düşünüyoruz. İşçiler çalıştıkları yerde savurganlığa göz yummayacak, bu konuda yönetimi tabandan (Atelye ve fabrikadan) zamanında uyaracaktır. Katılım düzeninde toplu sözleşmelerin KİT'leri zayıflatmayan aksine güçlendiren bir işlev görmesini bekliyoruz.

KİT'lerde etkili bir yönetime katılma düzenini gerçekleştirirken sendikalarla sürekli görüşme içinde olacağız. Onların görüşlerini alacağız. Öngördüğümüz uygulamada sendikalar KİT'lerden yönetime katılmada belirli bir işlev yapacaklardır. Yönetime katılma konusunda beklediğimiz sonuçları kısa sürede alamayacağımızı da biliyoruz. Özellikle işyerlerinde işçi komitelerinin eğitimi katılımın başarısında büyük bir önem taşımaktadır.

Çalışmalarımızda sendikaların tecrübesinden ve desteğinden yararlanmak karındayız. Yönetime katılma uygulamasının Türkiye'de kamu işletmeciliğine yeni bir güç kazandıracığını umuyorum; bu konuda sendikalarımızın anlayışına ve desteğine güveniyorum.»

TUNÇ'UN SÖZLERİ :

TÜRK - İŞ Genel Başkanı Halil Tunç da, TÜRK-İŞ İcra Kurulu Üyeleri ve İşletmeler Bakanlığının diğer yetkililerinin de hazır bulunduğu bu toplantıda, işçinin yönetime katılması konusundaki görüşlerini bildirirken, neden Federal Alman modeli üzerinde durulduğunu gerekçesiyle ifade ederek, şöyle konuşmuştu :

«Siyasal demokrasinin gerçek anlamda işlenmesi, ileri batı toplumlarında olduğu gibi, ülkemizde de endüstriyel demokrasiyle bütünleşmesine bağlıdır. TÜRK -İŞ olarak zaman zaman bu konudaki görüşlerimizi kamuoyuna açıkladığımız gibi, tüzüğümüzde ve ilkelerimiz arasında yer alan yönetime katılmayı gerçekleştirmek için, Toplumsal Anlaşmada da ifadesini bulan bu kavramın çalışma hayatına aktarılması konusunda gerekli etkin girişimlerimiz sonucu, bugünkü olumlu noktaya gelmiş bulunuyoruz.

Endüstriyel demokrasi konusunda ileri batı toplumları büyük mesafeler katetmiş, hatta bu konuyu, Avrupa'nın yeni statüsünü kurmağa çalışır-

ken de, ön koşullardan biri şekilde ele almışlardır. Bilindiği gibi, Batı Avrupa ekonomisi, işçilerin yönetime katılması sayesinde bugünkü üstün gücüne kavuşmuş ve daha da güçlenmiştir. Özellikle Federal alman ekonomisi, yöneticilerin dirayeti inkar edilmemekle beraber, bugünkü üstün düzeyine yönetime katılma sonunda erişmiştir .

Görülüyor ki, batı toplumları bu konuda ulusal sınırları aşıp Avrupa Topluluğu çerçevesinde işçinin yönetime katılması yolunda etkin uygulamalar yaparken, ülkemizde halen demokrasiyi yalnız klâsik ve siyasal demokrasi şeklinde anlayan ve kabul edenler çoğunlukta bulunmaktadır.

440 sayılı yasa ile endüstriyel demokrasiye geçişin ilk adımı atılmış olmakla beraber, bu adım çok cılız ve zayıf kalmıştır. Ortak Pazara tam üye olarak gireceğimiz sırada, bu konuda daha etkin adımlar atmak gereğine inanmaktayız.

İşçinin yönetime katılması konusundaki tartışmalar ülkemizde yoğun şekilde yapılmalı ve zaman geçirilmeden bu sistemin uygulanmasına geçilmelidir. Bu yapılırken, batıda uygulanan sistemlerin bünyemize uygun olanları alınarak, 440 sayılı yasayla getirilen bu müessese işletilmelidir.

Ülkemizde, 1961 anayasasından sonra kurulan kurumlar, toplumun belirli kesimlerine tanınan haklar, amacına uygun yürütmekle birlikte bazı sapmalar, duraklamalar ve arızalarla karşılaşmış bulunmaktadır. Özellikle işçinin çalıştığı işyerinin yönetimine katılması konusunda bugüne kadar başarıya ulaşamamıştır.

Toplu sözleşmelerle işçi - işveren ilişkilerinin bu yönlü sağlam esaslara bağlamak hususunda da mümkün olmakla birlikte toplu sözleşmeler dışında hukuki bir düzenleme olmadığı sürece, işçi - işveren ilişkilerini daha açık ifadeyle yönetime katılmanın şart olduğu gerçeğini vakit geçmiş olmakla beraber, memleket ekonomisi açısından da kabul etmiş bulunuyoruz .

İşçinin yönetime katılması için 1964'te başlatılan ve ilk adımı atılan bu önemli gelişmenin daha çağdaşlaştırılması ve gerçekten uygun bir biçimde yürütülmesini sağlamak için yeni düzenlemelere ihtiyaç olduğu ortaya çıktı .

Kamu kesimindeki işletmelerin daha verimli çalışır, kaynak yaratır bir hale gelmesi için de, işçinin yönetime katılması, sorumluluğa katılması gerçeği kabul edilmelidir.

Zaman zaman biz şu bakımdan kınandık. Efen-dim yönetime katılma, kamu kuruluşlarında büyük bir sorumluluk değildir. Yeteri kadar kâr edemiyor, yönetime katıldığımızda işçi talepleri karşısından nasıl bir tavır takınılacağı belirlenmiyor. Bizim taleplerimizi bu yönetime katılma karşılamıyacaktı, gibi bir fikir ortaya atılıyor. Fakat bir gerçek bilinmelidir ki, yönetime katılma, sorumluluğa katılmayı da beraberinde getirir. Eğer, biz iddialıysak, bir işyerinin yönetimine katılıyorsak, onun sorumluluğunu da yükleneceğiz, Yönetime katılıp, sorumluluğa katılmama gibi bir düşünce hiçbir zaman bizde hakim olmadı.

YÖNETİM VE SORUMLULUK

Yalnız yönetime katılma konusunda değil, toplumun huzura ulaşmasında, refaha ulaşmasında her hakkın bir sorumluluğu bulunduğunu iyi bilmek gerekir. Hürriyetlerin kullanılmasında da bu böyle, hakların kullanılmasında da böyledir. Biz kendi mizi bu konuda yeteri kadar hazırlıklı sayıyoruz. Daha önce, eğitim konusunu dünya ölçüleri içinde hiç olmazsa kendi teşkilatımızda asgari ölçülerde başlattık ve bugüne kadar getirdik. TÜRK - İŞ'in her genel kurul raporunda yönetime katılma bölümleri vardır. Ve dünya uygulamasındaki gelişmeler yakinen takip edilmektedir. Özellikle Alman modeli, son zamanlarda ortak pazar ülkelerinde üzerinde en fazla çalışılan bir modeldir. Bizim de görüşlerimize göre, bu modelin kendi ülkemizin gerçekleriyle telif etmek suretiyle benimsenmesi mümkündür. Kaldı ki, ülkemiz AET'ye girmeye kararlı ise, bu konuda da bu ülkelerdeki çalışmalar yakından izlenmeli ve bu modeli bünyesine uydurmaya çalışmalıdır, derim.

Biz, Sayın Bakanın hazırladığı metni genel hatlarıyla olumlu buluyoruz. İşçinin çalıştığı teşekkülün yönetimine katılması ve bunun tüzük ve tennetmeliklere konması da ileri bir adımdır. Zira yalnızca yönetime katılmasının bir değeri yoktur.

SENDİKALARIN ETKİNLİĞİ

Bu arada, bugünlerde tartışılan bir husus var ki, o da yönetime katılmada sendikalar soyutlamak isteniyor. İşçinin yönetime katılmasında üyesi bulunduğu sendikanın yönetim sorumluluğunun dışında kalması düşünülemez ve düşünülmemelidir de. En azından sendikanın göstereceği adayların da yönetimde temsili şarttır. Doğrudan doğruya işçinin katılması, sendikanın bunun dışında bırakılması düşünülemez. Tüzel kişi olarak sendikalar da bu sorumluluğa katılmalıdır. Sendikalarla ilişkisi, irtibatı olmayan kişilerim yönetime katılması, işçinin yönetime katılması demek değildir. Herhalde bu konudaki yasal hazırlıklar sırasında, bu konuya ağırlık verileceği şüphesizdir.

Özet olarak söylemek istiyorum ki, ülkemizin ekonomik alanda düzlüğe çıkabilmesi, bugünkü düşüş verimin artırılmasına bağlıdır. Bu konuda, hakların geçici bir kısıtlanması pahasına da olsa, Türkiye ekonomisini düzlüğe çıkarmak mecburiyetindedir. Kim ne derse desin, eğer toplumun tüm kesimleri bu gerçeği görmez, bu sorumluluğu üstlenmezse ülke çıkarlarını korumuş olmaz, olsa olsa, kısa vadeli kendi çıkarlarını korumuş olur. Bu bakımdan bazı çevreler ne derse desin, biz yönetime katılmanın sorumluluğunu üstlenmiş bulunuyoruz. Zira, yasalarla verilen her hakkın, beraberinde getirdiği sorumlulukları vardır. İkiisi beraber kullanılmadığı sürece, hiçbir hedefe ulaşılmaz. Bizim, yönetime katılma ilkesini toplumsal anlaşmaya aktarma niyetimiz budur. Kaldı ki, hükümetin de geçerli bir dünya görüşü olduğu için, bu konunun münakaşasız toplumsal anlaşmaya girişini sağlamış olması memnuniyet vericidir. Şimdi iki taraf, bunu uygulama alanına koymak için karşılıklı yoğun bir çaba gösterecektir. Bu konuda ile-

ri ülkeler çok çok ileride bulunmakla beraber, biz de bu çalışmalarla önemli bir merhaleye ulaşmış olacağız. İnşallah bu ön toplantı, bu adımın ilki olacaktır. Hedefimiz, yönetime katılma yanında yönetime katıldığımız kuruluşlarda verimi artırıcı, kaynak yaratıcı sorumluluğu da yüklenmek olacaktır.»

FEDERAL ALMAN MODELİ

SORU — Bahsettiğiniz Federal Alman Modelini biraz açıklayabilir misiniz?

CEVAP — Bu modelde, belirli sayılar kriter olarak alınmaktadır. O sayıları aşan işyerlerinde, işçiler öyle iki üç kişiyle değil, yarı yarıya yönetime temsil edilmektedir. Bu katılma özel sektörü de kapsamına alıyor. Bugün Alman Ekonomisinin bu düzeye çıkmış olması, sadece Erhard Mucizesinden dolayı değil, ekonomideki ölçülerin iyi tutulmuş olmasındandır. İşçi - işveren ilişkilerinin çok dengeli tutulmuş olması, bu ülkeyi bugünkü ekonomik seviyeye ulaştırmada en büyük etkindir. Tabii ki, yöneticilerin payını da unutmamakla beraber, her krizden en az şekilde etkilenen Federal Alman Ekonomisinin esas başarısı, işte bu noktadadır. Toplu pazarlıkları da izlediğimiz gibi, yüzde 5, yüzde 2 yahut en fazla yüzde 11 olmaktadır. Yani toplu sözleşmede taraflar hissi davranmak yerine ülke şartları ölçüsünde iyi tesbit edilmiş olan ekonomik kriterlere göre davranmaktadırlar. Bizde bu kriterlere rastlayamıyoruz. Biri yüzde 100 isterken, işveren yüzde 5 verebileceğini ifade edince garabet ortaya çıkıyor.

SORU — Hükümet Yugoslav, siz de Alman modeli üzerinde duruyorsunuz. Bu konuda yaklaşımınız ne olacak?

CEVAP — Yugoslav modeli de kendi ülkesinde adapte edilmiş ve başarılı olmuş olabilir. Biz Alman modeli derken, iyi taraflarını ortaya koyuyor ve bünyemize uygun hale getirilmesini istiyoruz. Aslında bu konuda birçok model var. Bunların hepsi incelenebilir ve bize en uygun olanı bulunabilir. Her model, o uygulandığı ülkenin içinde bulunduğu rejimle de bağdaştığı için, bunu da gözönünde bulundurmak lazım.

SORU — Siz yönetime katılmada kaç işçi bulunan yerlerin kapsama alınmasını istiyorsunuz?

CEVAP — Biz ilk etapta 5 bine kadar inen yerlerin kapsama alınmasını arzu etmekteyiz.

BULUTOĞLU — Biz, uygulamada bu sayının da altına ineyeceğiz. Çalışmalarımız ve hazırlıklarımız bu düzeyde olacak. Hükümetin kesin kes bir model görüşü olmamakla beraber, bu konularda modelleri inceleyeceğiz. TÜRK - İŞ'le yapacağımız bu görüşmelerden sonra en uygun uygulama biçiminin ortaya çıkacağına inanıyoruz.

TUNÇ — Sonuç olarak şunu söylemek isterim ki, ekonomik bakımdan refaha ulaşmada toplumun tüm kesimleri üzerine düşen fedakarlığı yapmaz da, bu fedakarlık sadece işçi kesiminden beklenirse, bu mümkün olamaz. Biz, TÜRK - İŞ olarak kısa vadeli çıkarlar yerine uzun vadeli ülke çıkarları doğrultusunda kalmayı her zaman bilmişizdir ve bu defa yönetime katılma isteğinin altında da bu anlayış yatmaktadır.

YÖNETİME KATILMA

TÜRK-İŞ
GENEL
SEKRETERİ
SADIK ŞİDE,
«İŞÇİ
EMEKLİ
MAAŞLARI»
İLE
İLGİLİ
OLARAK
BASINA
YAZILI
BİR
DEMEÇ
VERDİ

ŞİDE: « EŞİTLİK İLKESİ ÇİĞNENMİŞ VE İŞÇİ EMEKLİLERİNE YAPILMASI GEREKEN ZAM UNUTULMUŞTUR. »

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri M. Sadık ŞİDE İşçi Emekli aylıklarının memur emeklileri düzeyine çıkarılması için verilen sözün bugüne kadar yerine getirilmediğini bildirmiştir.

Genel Sekreter Sadık ŞİDE, bu konuda basına verdiği yazılı demecinde, Sosyal Güvenlik Bakanı Hilmi İŞGÜZAR'ın bundan bir süre önce verdiği sözün unuttur bir görünümüne işaret etmiş, 500 bine yakın işçi emeklisinin büyük bir geçim sıkıntısı çekmekte olduklarını söylemiştir.

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri ŞİDE, demecinde daha sonra şunları söylemiştir : →

İSMAİL ARAS'I KAYBETTİK

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ)'in kurucularından ve ilk müteşebbis icra kurulu malı, sekreteri, TÜRK-İŞ'in Eski Genel Sekreteri, Oleyis Sendikası ve Federasyonu Kurucusu ve Eski Genel Başkanlarından değerli sendikacı arkadaşımız İSMAİL ARAS, geçirdiği ani bir rahatsızlık sonucu, aramızdan ebediyen ayrıldı.

Uzun yıllar Türk Sendikacılık Hareketine çalışmalarlarıyla büyük güç katan ARAS'ın ölümü,

TÜRK-İŞ camiasında büyük üzüntü yarattı.

Zamansız kaybettiğimiz İsmail ARAS Ankara'da toprağa verilirken, cenaze töreninde, Başbakan Bülent ECEVİT, bazı bakanlar, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Halil TUNÇ, TÜRK-İŞ İcra Kurulu üyeleri, Sendika Başkanları ve arkadaşları ile ailesi ve yakınları hazır bulundu.

TÜRK-İŞ, İsmail ARAS'a tanrıdan rahmet, ke-
derli ailesine başsağlığı ve sabır diler.

«2171 Sayılı yetki kanunu'na dayanılarak 16 sayılı Kanun hükmündeki kararname ile 1 Kasım 1978 tarihinden geçerli olmak üzere Emekli Sandığı emeklilerine yapılan zam oranında Sosyal Sigortalar Kanunu gereğince aylık ve gelir almakta olanlara da zam yapılacağını ve bu zammın 1 Kasım 1978 tarihinden geçerli olacağını vadeden SOSYAL GÜVENLİK BAKANİ Sayın İŞGÜZAR, geçen günkü beyanatında bu vaadini unutmuş görünmektedir.

2167 Sayılı Kanun ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'na eklenen gösterge tablosu, Emekli Sandığı Kanununa ekli gösterge tablosuna paralel olarak düzenlenmiştir.

TABLO DEĞİŞMESİ

Emekli Sandığı gösterge tablosunun kanun hükmündeki kararname ile değişmesi sonucu, 506 sayılı Kanuna 2167 sayılı kanunla eklenen gösterge tablosunun da buna paralel olarak değiştirilmesi gerekmektedir.

Başbakan ve Sosyal Güvenlik Bakanı, konuşmalarında bunun en kısa zamanda gerçekleş-tirilebileceğinden bahsetmişlerdir.

Sayın İşgüzar'ın açıklaması çelişkilidir. Katsayı uygulaması ve asgarî ücretin değişmesi halinde, gösterge tablosunun yeniden düzenlenmesi hâli, 2167 sayılı Kanunun gerektirdiği tabii ve zorunlu uygulamalardır.

Bu uygulamadan önce İşçi Emeklileri maaşlarında 1 Kasım 1978 Tarihinden başlayacak ayarlamının gerçekleşmesi için gereken yasa tasarısının en kısa zamanda kanunlaşması sağlanmalıdır.

Büyük çoğunluğu ile geçim aczî içindeki 500 bine yakın işçi emeklilerinin bu caresizlikten kurtarılması için yapılmış vaatlerin yerine getirilmesini,

Sosyal Güvenlik kuruluşları arasındaki farklılıkları giderici önlemlerin alınmasını, Anayasa'nın eşitlik ilkesine uygun uygulamanın gerçekleştirilmesini talep ediyor ve bekliyoruz.»

İngiliz Parlâmento Heyeti Türk - İş'i ziyaret etti

**TUNÇ'LA
GÖRÜŞEN
HEYET
MENSUPLARI,
TÜRKİYE'Yİ
BU
GÖRÜŞMEDEN
SONRA DAHA
YAKINDAN
VE İYİ
TANIDIKLARINI
BELİRTEREK,
TÜRKİYE'YE
YARDIM
KONUSUNDA
KENDİLERİNE
DÜŞENİ
YAPACAKLARINI
BİLDİRDİLER.**

Yurdumuzu ziyaret etmekte olan İngiliz Parlamento Heyetinden William Wilson, Anthony Steen, Sidney Bidwell Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonunu ziyaret ederek Genel Başkan Halil Tunç'la bir görüşme yapmışlardır.

TÜRK - İŞ İcra Kurulu Üyelerinin de hazır bulunduğu birbuçuk saat süren bu görüşme sırasında İngiliz Parlamento Heyeti üyeleriyle TÜRK - İŞ Genel Başkanı Halil Tunç arasında şu konuşma cereyan etmiştir :

SORU — TÜRK - İŞ olarak, Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu sorunların başlıcası sizce nedir?

TUNÇ — Türkiye'de bugün istihdam belli başlı sorunlarımız arasındadır. Yurdumuzda halen ikibuçuk milyon civarında işsiz bulunmaktadır. Bu rakama mevsimlik işçiler de dahildir. İstihdam sorunumuzun sadece AET ülkelerine işçi göndermekle çözümlenemeyeceğini biliyoruz. Eğer bu izlenim yaratılıyorsa yanlıştır. Biz, istihdam sorunumuzu, kendi kaynaklarımızla, kendi ülkemizde yaratacağımız iş olanaklarıyla çözmeye durumundayız. Ve buna gayret sarfediyoruz. Açık işsiz sayısı iki milyon olan ülkemizde iş imkânları geliştirilirken karşılaştığımız çeşitli sorunlar da var. Bu sorunların çözümünde itiraf etmek gerekir ki, AET ve OECD kendilerine düşeni tam yapmamaktadırlar. En azından Türk işçilerinin AET ülkeleri için serbest dolaşımı bir esasa bağlanmalıdır.

SORU — İki noktada görüşlerinizi almak istiyorum. Türkiyede ekonomik sorunlar çözümlenemezse demokratik rejimin yaşayacağına dair göstergeler nelerdir?

TUNÇ — Demokratik rejim tüm icaplarıyla Türkiye'de benimsenmiştir. Hele işçi kesimi ve bunun başında TÜRK - İŞ demokrasiden ve demokratik rejimden taviz vermemeye kesin karardır. Bunu her fırsatta ifade eder, söyleriz. Ancak ekonomik göstergelerin bugünkü hali bazı gruplar, demokratik rejimi yıkmaya eğiliminde olan terörist gruplar tarafından çarpıcı sloganlarla ortaya konarak, zaman zaman demokratik rejim aleyhinde propaganda vesilesi olarak kullanılmaktadır. Denilmek istenmektedir ki, işte bakın demokratik rejim sorunlarımızı çözmiyor. Aslında bu propagandalar demokratik rejimi yıkmaya eylemlerine de zaman zaman dönüşmektedir. Esasında bizim TÜRK - İŞ olarak bu konuda tereddüdümüz yok. Demokratik rejimi korumakta TÜRK - İŞ sonuna kadar karardır. Çünkü biz ekonomik sıkıntıların genel kaynaklarını gerçekçi olarak iyi bilmekteyiz. Bununla beraber dünya tarihi incelendiğinde, ekonomik kondisyonu iyi olmayan ülkelerin demokratik rejimlerinin zaafa uğradığı da bir gerçektir. Herşeye rağmen Demokratik rejimin yaşayacağına olan inancımız tamdır .

İkinci sorunuza gelince; ham madde kadar bugün ülkemizde kalifiye işçi sorunu da üretimiımızın geliştirilmesi konusunda gerekli yardımda bulunursa tam üyelik halinde bile biz işçilerimizi tamamen başıboş bırakacak değiliz. Her halde iş imkânı bulunmayan bir ülkeye işçilerimizin gidip

TÜRK - İŞ'İN GÖRÜŞÜ :

“ASGARİ ÜCRETLER YENİDEN TESPİT EDİLMELİ”

ÇALIŞMA
BAKANLIĞINA
ÇAĞRIDA
BULUNAN
İCRA KURULU,
«DEĞİŞEN
EKONOMİK
KOŞULLAR,
ASGARİ
ÜCRETİN
YENİDEN
TESBİTİNİ
GEREKTİR-
MEKTEDİR.»
DİYOR.

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Sadık ŞİDE, 31 Ocak 1979 tarihinde Çalışma Bakanı Bahir ERSOY'a gönderilen yazıda, asgarî ücretlerin yeniden tesbitinin kaçınılmaz olduğunu bildirmiş ve basına yaptığı açıklamada halen geçerli asgarî ücretle bir işçinin yaşamını sürdürmesinin olanaksız hale geldiğini ifade etmiştir.

ŞİDE, TÜRK-İŞ İcra Kurulu adına Çalışma Bakanı ERSOY'a gönderdiği yazısında ise, şunları söylemiştir :

«Mevzuatımızda ASGARİ ÜCRET şöyle tanımlanmaktadır. «İşçilere normal bir çalışma günü karşılığı olarak ödenen ve işçinin GIDA, KONUT, GİYİM, SAĞLIK, ULAŞIM ve KÜLTÜR gibi zorunlu ihtiyaçlarını GÜ-NÜN FİYATLARI ÜZERİNDEN Asgarî düzeyde karşılamaya yetecek ücrettir.»

Bu günkü asgarî ücret, bu zorunlu ihtiyaçları karşılayamaz durumdadır.

Bilindiği gibi halen en yüksek 110.— TL. olan asgarî ücretten vergi ve sigorta primi kesintileri yapıldıktan sonra ele geçen net 74.— TL. dir.

Yaşamak için gerekli olan bütün temel ihtiyaç maddeleri fiyatlarında hızlı ve büyük artışlar olmuştur.

Zeytin'in 70.— TL. Peynir'in 90.— TL. Et'in 100.— TL. olduğu günümüzde, ortalama beş nüfusu olan İŞÇİ AİLESİ'nin geçimi, (Yaşamı) nasıl sağlanacaktır.

Asgarî ücretle geçinmek zorunda olan işçilerimiz, büyük sıkıntı içine düşmüşler ve bunalmışlardır. İşçilerimize hayatı çekilmez bir yük haline getirmeye kimsenin hakkı yoktur.

Asgarî Ücreti, diğer bir deyişle KUTSAL ÜCRETİ, Ekono-

mik ölçülerin dahi ötesinde, sosyal bir ücret olarak kabul etmek gerekir. Nitekim Hükümet Programında böyle bir tarif te yer almış bulunmaktadır.

Sosyal ücret olarak anılan ve temeli işçiye ve ailesine insanca yaşayabileceği bir ortam yaratmaya dayanan ücret, tarih boyunca önemini korumuştur.

Toplumda adaletin sağlanması, devlete düşen bir görevdir. Toplumda düzen adaletle sağlanır. Bir ülkede herkese özellik le toplumun ihtiyaçlarını sağlayan en önemli üretim unsuru olan işçinin hakkının tam olarak verilmesi, adaletin başta gelen gereğidir.

Toplum düzeninin bir başka şekilde korunamayacağı muhakkaktır.

Bu gerçekler ışığında, derhal ele alınmasında mutlak zaruret olan ASGARİ ÜCRETLERİN, günün şartlarına uygun olarak yeniden tespiti için, ASGARİ ÜCRET TESPİT KOMİSYONU'nun toplantıya çağırılmasını önemle arz ve talep ederiz.»

İNGİLİZ PARLAMENTO HEYETİ TÜRK-İŞ'İ ZİYARET ETTİ

perişan olmasını istemeyiz. Akli başında her Hükümet, serbest dolaşım olsa dahil, işçisini göndereceği ülkedeki istihdam imkânlarını ve arz talep dengesini kontrol edecektir. Bugün Anayasamızda seyahat hürriyeti tam bulunmasına rağmen içinde bulunduğumuz döviz dar boğazı nedeniyle vatan-dışlarımızın ancak üç yılda bir yurtdışına çıkmasına müsaade ediliyor. Bu da, anlayışla karşılanmak gerekirse seyahat hürriyetini kısıtlamak için olmadığı açıktır. AET'ye tam üyelik halinde de pekalâ bu konuda, makûl bir sınırlandırma konulabilir.

SORU — Avrupa'dan ve yurtdışından işçilerinin ne ölçüde kesin dönüş yapmaktadır ve bu rakamlar kimler tarafından nasıl hazırlanmıştır?

TUNÇ — Elimizdeki istatistiki bilgilere göre, işçilerimizin yüzde 90'ı yurda kesin dönüş eğilimindedir. Ve bu eğilim sürmektedir. Yılda ortalama 50.000 işçimiz kesin dönüş yapmaktadır. Bu rakamlar, şimdi kontenjan senatörü olan S.B.F. Öğretim Üyesi Prof. Nermin Abadan Unat başkanlığında bir heyetin yurtdışında uzun süren araştırmaların sonucu ortaya çıkmıştır. Bununla beraber kendisi dönüp de ailesinden bir kısmını yurtdışında bırakan işçinin amacı, yeniden yurtdışına

dönmek değil, ailesinin diğer fertlerine de ihtiyaç ölçüsünde olanak sağlayıp bir süre sonra kesin dönüş yaptırmaktır. Bu bakımdan, serbest dolaşım halinde işçilerimizin AET ülkelerine bir akım yapacağı endişesine katılmıyoruz.

SORU — AET'ye tam üyelik halinde gelecek işçilerin İngiltere'de bazı sorunlar yaratacağından kuşkuluyuz. Özellikle sendikal disiplin açısından. Türk işçilerinin bu konudaki tutumu sizce nasıl olur?

TUNÇ — Ben İngiliz sendikacılığını çok yakından bilmekteyim. Esasen TÜRK - İŞ olarak İngiliz İşçi Sendikaları Konfederasyonu TUC ile olduğu kadar üyesi bulunduğumuz ILO ve ICFTU ile de devamlı ve köklü temaslarımız var. Bu konudaki endişenize gelince, DGB'de yapılan etraflı bir araştırma sonunda sendikal hareketlere en yakın yabancı işçinin Türk işçisi olduğu gerçeği ortaya çıkmış bulunmaktadır. Türk işçileri ülkemizde de sendikal disipline ve bu eğitime gerekli itina'yı çok yakından göstermektedirler. Serbest dolaşım halinde Türk işçilerinden böyle bir tereddüt beklenmesi bahis konusu olmayacaktır.

Bu görüşmeden dolayı ben de sizlere teşekkür ederim.»

ekonomik rapor

1979'UN İLK AYINDA ÜRETİM GERÇEKLEŞMELERİ OLUMLU YÖNDE

1979 yılının ilk ayında çeşitli sektörlerdeki üretim gerçekleştirmelerinin olumlu yönde olduğu belirtildi. Devlet Planlama Teşkilâtı'nca izlenen üretim verileri, Ocak ayı üretiminde bazı mallarda Aralık ayına göre düşme eğilimi olduğunu ortaya koydu.

DPT tarafından izlenen 30 temel ve kritik mala ilişkin olarak hazırlanan raporda, «üretimin önemli düzeyde sürdürülmesi, ülkenin kıtlık ekonomisi koşullarında da var olan ve devam eden doğurgan potansiyelini göstermektedir» denildi.

BAZI ÖNEMLİ SEKTÖRLERDEKİ GELİŞMELER :

- Madencilik sektörü kalemlerinde gelişme, Ocak ayında olumlu gelişimini sürdürdü. Özellikle taşkömürü üretimi, 350 bin ton dolayında gerçekleşerek Aralık ayındaki düzeyini koruyabildi. TPAO'nun petrol çıkarımı Aralık ayına göre az miktarda bir artış gösterirken, saf kükürt üretimi Ocak ayının son on günlük diliminde aynı şekilde bir artışa konu oldu. Fosfat konsantresi üretimi, geçen iki ayda yapılamamış olmasına karşın, Ocak ayında 2,7 ton düzeyine çıktı.
- Kâğıt sektöründe temel mallardan gazete kâğıdında Aralık ayına göre yüzde 33'lük bir üretim artışı gerçekleşirken, kraft kâğıdında yüzde 7,5, yazı tabi kâğıdında yüzde 28,9 luk bir üretim düşüşü oldu. Yazı tabi kâğıdı üretimindeki düşüşe Dalaman Fabrikası'nda ilk on gün üretimin yapılamamasının neden olduğu belirtilen raporda, ayın son on gününde Dalaman üretiminin artması ile bu dalda üretimin normal düzeyine çıkacağı kaydedildi.
- Petrokimya ürünlerinde genel olarak bir üretim artışı olduğu belirlenirken, PVC üretiminde Aralık ayına göre bir düşüş görüldüğü saptandı. Temel mallardan polietilende Aralık'a göre üretim artışı yüzde 31,6, karbon siyahında yüzde 34,8, sentetik kauçuklarda yüzde 182,5 olarak belirlendi.
- Rafinerilerin ham petrol işleme miktarlarında Aralık ayının yüksek değerlerine göre düşüş kaydedilmesine karşın, Kasım ayına göre üretim yükselmesi görüldüğü gözlemlendi. Üretimlerin özellikle ayın son on gününde düşme gösterdiği saptandı.
- Kasım - Aralık itibarıyla, gübre sektörü ara ürünlerinden sülfürik asit üretimi yüzde 141 oranında artış gösterirken, fosforik asit ve amonyak üretimi de sırasıyla yüzde 23,5 ve yüzde 39 dolaylarında azalma kaydetti. Aralık itibarıyla azotlu gübreler üretimi yüzde 5,9 azalırken, fosfatlı gübreler üretiminde yüzde 13,5 oranında artış görüldü. Ocak'ta ise her iki gübre üretiminde sırasıyla yüzde 36 ve yüzde 10 oranlarında azalmalar görüldü.

YURT DIŞINDAKİ İŞÇİLERİMİZİN KURDUKLARI ŞİRKETLERDEN YÜZDE 42'Sİ ÜRETIME GEÇTİ. DİĞER YATIRIMLAR İSE TAMAMLANMA SAFHASINDA

Yurt dışında çalışan işçilerimizin ortaklığıyla kurulan şirketlerden 10 yıl içinde ancak 42'sinin üretime geçebildiği 39 şirketin ise yatırımlarını hâlâ tamamlayamadığı belirtildi.

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği'nin «Görüş» adlı yayın organında yer alan bir araştırmaya göre 10 yılda kurulan 42 şirketin toplam yatırımı 2 milyar 742 bin liraya ulaşıyor. Bu yatırımlarda ise toplam 5 bin 383 işçi çalışıyor. Yatırımı biten 42 şirketin toplam ortak sayısı ise 78 bin. Böylelikle her şirkete ortalama 1870 ortak ve işletme başına 125 işçi düşüyor.

TAMAMLANMASI BEKLENEN YATIRIMLAR

Tasarruflarını yurt içinde fabrika kurarak değerlendirmek isteyen işçilerimizin kurdukları 39 şirket ise aradan 10 yıl gibi uzun bir zaman geçmesine rağmen yatırımlarını tamamlayamadılar. Yatırımlarının tamamlanması beklenen bu 39 şirketin ortak sayısı 50 bin 720 kişiye ulaşıyor. 39 şirketin toplam yatırımı 3 milyar 163 milyon lira olacak ve şirketler üretime geçtikleri zaman 6 bin 254 işçi çalıştıracaklar.

ELEKTRİK ENERJİSİ :

1978 yılında 21.876,3 GWh olarak programlanan Türkiye elektrik enerjisi üretimi 21.622,1 GWh olarak % 99 oranında gerçekleşmiştir.

TEK ise 18.900,0 GWh'lık programını % 96 oranında gerçekleştirerek 17.971,3 GWh üretim yapmıştır.

Ancak; içinde bulunan transfer güçlükleri ve petrol ürünlerinde dışa bağımlılık düşünülerek, hidrolik santrallarda programların üzerinde, fuel-oil ve gaz türbini santrallerinde ise programların altında üretim yapılmıştır.

GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN MAMULLERİ SANAYİİ :

Et ve Balık Kurumu'nun et üretimi, 1978 yılında 1977'ye göre % 13 azalarak 90.200 tondan 70.000 tona düşmüştür. Bununla birlikte, Aralık ayı itibarıyla % 38'lik bir artış söz konusudur.

Pastörize süt, şeker ve yem üretimindeki düşük düzeydeki artışlar yanında çay üretiminde % 21'lik bir artış sağlanmıştır.

1978 yılının ilk on ayı (Mart - Aralık) itibarıyla şarap üretimindeki % 48'lik artış dışında diğer içkilerde (Rakı, Votka, İspirto, Bira) üretim düşüşleri olmuştur. Gene aynı dönem itibarıyla filtreli sigara üretimi % 28 oranında artarken filtersiz sigara üretimi % 26 dolayında azalmıştır.

DOKUMA - GİYİM VE DERİ MAMULLERİ SANAYİİ :

1977 ve 1978 yıllık üretimleri karşılaştırıldığında, pamuklu dokuma, yün ipliği ve yünlülük dokuma üretimlerinde artış gözlenmektedir. Aralık aylarında ise pamuk dokumanın artışına karşın diğer ürünler üretiminde azalma kaydedilmiştir. Sümerbank ve iştiraklerinde toplam kapasite kullanım oranları ise; pamuk ipliğinde 1977 yılında % 48,2 dir.

TÜRK-İŞ 65 MİLYON LİRA İLE AKSARAY MOTOR SANAYİİNE ORTAK OLDU

TÜRK-İŞ, DESİYAP ve TUMOSAN'ın öncülüğünde, TAKSAN ve TEMSAN'ın da katılmalarıyla Aksaray'da kurulmakta olan AKSARAY MOTOR SANAYİİ VE ANONİM ŞİRKETİ'nin ana sözleşmesi, DESİYAP Genel Müdürlüğünde yapılan törenle imzalandı.

Törende bir konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Halil Tunç, şimdilik 65 milyon lirayla ortaklığa katılan TÜRK-İŞ'in, bu payı sermaye arttırmasına paralel olarak yükselteceğini belirterek, şunları söyledi :

«Toplumların ulaştıkları gelişme düzeyini yansıtan en somut göstergelerden birisi, makine ve motor kullanımıdır. Bir başka deyişle «Motor Sanayii bir ülkede sağlıklı gelişmenin de motorudur.» Bu üretim alanında yurtiçi kapasite ne ölçüde gelişirse ve ne ölçüde verimli, etkin düzeye ulaşırsa ekonomik gelişme de o ölçüde «sağlıklı» «dengeli» ve «dinamik» olabilir.

«Motor Sanayii» diğer sanayi dallarında yaygın biçimde kullanılan, hemen her kesimin muhtaç olduğu önemli bir «girdi»yi üretir.

Bu yönüyle gelişmenin «stratejik» önemi, bu alanın, keyfi kararlar alabilen bir özel kesimin, ya da bir «tekelci» kuruluşun eline bırakılmamasını zorunlu kılar.

Bu nedenledir ki, gelişmesi Türkiye'de çok geciktirilmiş ve engellenmiş böyle bir üretim alanında, TÜRK-İŞ olarak pay almayı, katkıda bulunmayı çok önemli ve anlamlı bir dönüm noktası sayıyoruz.

Bu girişimimizi ileride daha başkaları izleyecek ve Türk işçisi ülkemizin kalkınmasına yalnız emeği ile değil, tasarrufları ve «yönlendirici gücü» ile de katkıda bulunacaktır.

İşçinin «yönetici» ve «yönlendirici» gücünden söz etmişken son 10 yıl içinde çeşitli örneklerini gördüğümüz «Halk Şirketleri» ya da «İşçi Ortaklıkları» olayından bahsetmek ve bir noktaya Türk kamu oyunun ve yöneticilerimizin dikkatlerini çekmek isterim.

Bu kuruluşların büyük çoğunluğu, üzülererek görüyoruz ki, pek de başarılı olmamıştır. Ya kuruluşta, ya kurulduktan sonraki yönetimlerinde verimlilik ve

**BULUTOĞLU
VE
TUNÇ
ORTAKLIK
SÖZLEŞMESİNİN
İMZA
TÖRENİNDE**

etkinlik ölçülerine gereken ağırlık verilmediği için bu şirketlerin çoğu maalesef başarılı olamamıştır.

Ama biz bunlardan gereken dersi alarak bu yeni girişimimizde «verimlilik» «Etkinlik» ve «Başarı» kriterlerine gereken önem ve ağırlığı vereceğiz.

Bunu öyle bir başarı uygulaması yapacağız ki, «KİT»ler bizi örnek alsınlar.

YURT DIŞINDAKİ İŞÇİLERİN KATKISI

Bu kuruluşa, yurt dışındaki işçilerimizin de bireysel olarak ortak olmaları sağlanacak ve böylelikle kuruluşun dış finansman sorunu büyük ölçüde ve kendiliğinden halledilmiş olacaktır. Bunun yanında, yurt dışındaki işçilerin bu kuruluşa ortaklıklarını özendirici önlemler ve yatırım güvenliği sağlanacaktır. Bu önlemlerden biri de, ortak işçinin kesin dönüşünde bu kuruluştaki öncelikle iş bulma hakkına sahip kılınması olacaktır.»

İŞLETMELER BAKANININ KONUŞMASI

Ortaklık sözleşmesi imza töreninde konuşan İşletmeler Bakanı Kenan Bulutoğlu da, özetle şunları söyledi :

«Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası halk şirketlerine, yurt dışındaki işçilerimizin kurdukları şirketlere ortaklık, kredi ve teknik yardım yoluyla desteklemektedir. DESİYAB Bugün halk şirketleri hareketinde yeni bir aşamayı gerçekleştirmiştir. İlk olarak toplumsal anlaşma ilkelere uygun bir biçimde işçilerimizin sendikalarında topladıkları kaynakları büyük bir sanayi yatırımında değerlendirmelerine olanak sağlamıştır. Gerçekten, TÜMOSAN tarafından kurulmakta olan AKSARAY MOTOR SANAYİ'ne TÜRK -İŞ kurucu ortak olarak katılmayı kabul etmiştir. Bugün kurucu ortaklar bu şirketin ana sözleşmesini imzalamaktadırlar.

Üç çeşit kamyon dizel motoru yapacak olan AKSARAY MOTOR SANAYİ'ne yurt dışındaki işçilerimiz de ortak edilecek, motor sanayiinde çalışan işçilere ise bu fabrikada ortaklıkla birlikte iş güvencesi de verilecektir.

İşçi sendikalarının ödenti brikimlerinin yatırımlara sevk edilmesi toplumsal anlaşmada özellikle vurgulanmış bir ilkedir. Ayrıca, kıdem tazminatlarının da yatırım projelerinde değer-

lendirilmesi için DESİYAB proje hazırlama çalışmalarını sürdürmektedir. Sendika fonlarının yatırıma aktarılması sayesinde yurdumuzda işyeri barışı sanayileşmeyi hızlandıran bir etken İŞÇİLERE EMANET EDİLEN YATIRIM

Bir noktanın daha altını çizmek isterim. Türkiye'nin motor davası bu şirket ile gerçek sahibine, Türk işçilerine emanet edilmektedir. Sanayileşmemizin itici gücü motor sanayinin geleceği işçilerimizin ortaklığı sayesinde güvenceye alınmış bulunmaktadır, ve Dördüncü Beş Yıllık Plan döneminde mutlaka sonuca ulaştırılacaktır.»

FABRİKANIN KAPASİTESİ

Verilen bilgiye göre, daha son raki sermayesi 1 milyar liraya ulaşacak olan Aksaray Motor Fabrikası, yılda çeşitli güçte olmak üzere 42 bin motor üretecek ve tesislerde 3 bin işçi çalışacaktır. Sermayenin artırılan 500 milyon liralık kısmının, yurt dışındaki işçilerimize ayrılacağı belirtilmektedir ve TÜRK-İŞ'in ortaklık payı ise, yüzde 26'dır. TÜRK-İŞ'e bağlı diğer sendikalar da, önümüzdeki gün'erde kuruluştan ortaklık payı alacaklardır.

ŞİRKET SERMAYESİ 1 MİLYARA ÇIKARILDIĞINDA TÜRK-İŞ'İN ORTAKLIK PAYI DA 260 MİLYONA YÜKSELTİLECEK YILDA 42 BİN ADET DİZEL MOTORU İMAL EDECEK FABRİKAYA, YURT DIŞINDAKİ İŞÇİLER DE KATILACAK

YURDA DÖNEN İŞÇİ ÇOCUĞUNUN EĞİTİMDE YIL KAYBI OLMAYACAK

Yurt dışında işçi olarak bulunan Türk ailelerinin çocuklarının bundan böyle yurda döndükten sonra sene kaybetmeyeceklerini açıklayan Milli Eğitim Bakanlığı yetkilileri, uygun olanın yakında başlayacağını belirttiler.

Alman hükümeti yetkilileri ve eğitimcileri ile uzun süreden beri Türk - Alman okullarının arasında bir denklik sağlamak için temaslarını sürdürdüklerini açıklayan Türk Milli Eğitim Bakanlığı yetkilileri, yapılan çalışmalar sonucu anlaşmanın sağlandığını söylediler.

● PORTEKİZ'DE TELEFON GÖREVLİLERİ, GREVİ UZATMA KARARI ALDI

Portekiz'de teknokratlardan oluşan hükümetin, ücret artışlarının tavanını yüzde 18'le sınırlayıp vergi oranlarını arttırmak istemesi, işçilerin tepkisiyle karşılandı. Hükümetin daha önce sendikalarla yaptığı «Ulusal Toplu Sözleşme»nin yeniden gözden geçirilmesini isteyen Portekiz Telefon Görevlileri Sendikası, yüzde 19 ücret artışı ve öteki sosyal hak istekleriyle başlattıkları grevi sürdürme kararı aldı. Grevin tüm telefon haberleşmesini etkilediği bildirildi.

● İSPANYA'DA PİLOTLAR İŞİ YAVAŞLATMA EYLEMİNE BAŞLADI

İspanya Hava Yolları'nda çalışan pilotlar, öteki personelden ayrı bir toplu sözleşme yapılması istemiyle işi yavaşlatma eylemine başladılar. Eylem yüzünden iç ve dış hat seferlerinde aksamalar olduğu bildirildi.

● SİBİRYALI ÖĞRENCİLER SOĞUKTAN DERS YAPAMIYOR

Diğer kışlara oranla daha şiddetli bir kış geçiren Sovyetler Birliği'nin Norilsk kentinde ana gaz boruları soğuğun etkisiyle tümüyle donunca okullar ısıtılmadığından tatil edildi. Öğrencilere süresiz olarak tatil verildi.

● FRANSA'DA ÇELİK İŞÇİLERİ'NİN GREVİ TÜM ÜLKEYE YAYILMAYA BAŞLADI

Çelik Sanayii'nde düzenlemeye gidileceği gerekçesiyle 20 bin işçinin işten çıkarılmasını protesto eden Fransız Çelik İşçilerinin grevi tüm Fransa'ya yayılırken, işçilerle polis arasında da çatışmalar çıktı. Longwy kentinde işçiler demiryolunu kaparken, Rocherfort, La Rochelle ve Nantes limanlarında da birçok işçi, işsizliği protesto amacıyla greve başladı. Öte yandan, Fransız Televizyon Şirketi'nden 550 kişinin işten çıkarılmasını protesto eden Televizyon işçileri de işi durdurdu.

● LİBYA'DA ÇALIŞTIRILACAK TÜRK İŞÇİSİ ARANIYOR

Libya'da faaliyet gösteren bir firmanın Libya'da çalıştırılmak üzere Paletli Beko operatörleri, lastik tekerlekli vinç operatörleri, beton santrali ve pompalarında çalışmış elemanlarla, konkasör formen ve iş makineleri onarım ustaları aradığı bildirildi.

● İNGİLTERE'DE HÜKÜMETLE İŞÇİ SENDİKALARI ARASINDA ANLAŞMA YAPILDI

İngiltere'de günlük yaşamı büyük ölçüde etkileyen grevler sürerken, hükümetle işçi sendikaları arasındaki anlaşmazlıkları gidermek amacıyla bir anlaşma yapıldı. İşçi Sendikaları Konfederasyonu ile hükümet temsilcileri arasında varılan anlaşma, greve son çare olarak başvurulmasını, grev sırasında önemli hizmetlerin yerine getirilmesini ve ücret sözleşmelerine uyulmasını öngörüyor.

● 101 YAŞINDA İNTİHAR ETTİ

101 yaşındaki Mentonlu Pierre Lapayre yakınlarına yük olmamak için intihar etti. Evinin banjosunda kendini asarak intihar eden Pierre Lapayre bıraktığı mektupta şunları yazmıştı : «Ne çiçek, ne cenaze töreni, hiçbir şey istemiyorum. Yakınlarım gelmeden beni gömün.»

● ŞİLİ'DE SENDİKA TOPLANTILARI SERBEST BIRAKILDI

Ailende rejiminin faşist darbeyle yıkılışından sonra ülkedeki tüm sendikalar için konulan toplantı yasağının kaldırıldığı bildirildi. Şili Resmi Gazetesi'nde yayımlanan bir kararname ile, bundan böyle sendikaların toplantı yapmaları serbest bırakılırken, sendikalara kaydolmuş işçilerin, sendika eylemlerinin finansmanı için ödenti vermeleri gerektiği belirtildi.

işçi - memur sorunu

**SSK
İŞYERLERİNDE
İŞÇİLERİN
MEMUR
YAPILMASI
HUZURSUZLUK
VE
TEPKİ
YARATTI**

SSK işyerlerinde çalışan 20 bin kadar Sağlık - İş Sendikası üyesiyle 7 bin civarındaki Tez Büro-İş Sendikası üyesi işçilerin memurlaştırma tasarrufu, bu işyerlerinde huzursuzluk yarattığı gibi, işlem TÜRK-İŞ tarafından da tepkiyle karşılanmıştır. Bu konuda bir açıklama yapan Genel Sekreter ŞİDE, işçi haklarından tâviz vermiyeceklerini kesin bir dille hatırlatmış ve bir de basın toplantısı düzenlemiştir.

Bu tür işlemlerin sürdürülmesi karşısında 9 Şubat'ta toplanan TÜRK-İŞ İcra Kurulunca yayınlanan bildiride, «SSK işyerlerinde bu nedenle eyleme geçileceği ve eylem tarihinin daha sonra saptanacağı» belirlenmiştir.

Bu çalışmalar sürerken, basına bir demeç veren Sosyal Güvenlik Bakanı Hilmi İŞGÜZAR, «SSK'da işçilerin zorla memurlaştırıldığı» haberleri doğru değildir. İşçiler, müsterih olmalıdır. Sadece yayınlanan bir resmi genelgede, tam gün yasasına tabi personelin yapacakları işlemler hatırlatılmıştır» demesine rağmen, SSK'ya ait çeşitli işyerlerinden kalkıp Ankara'ya gelen işçiler, bu tasarrufun durdurulması için daha etkin önlem alınmasını istemişlerdir.

Oysa bu gelişmelerden bir hafta kadar önce, SSK'da yapılan bir törenle SSK'daki işçileri kapsıyan toplu iş sözleşmesi protokolü imzalanmış ve Sosyal Güvenlik Bakanı ile TÜRK-İŞ Genel Başkanı Halil TUNÇ, bu vesileyle birer konuşma yapmışlardı.

Tüm bu olumlu gelişmelerin ardından, işçilerin yakınmalarına yoi açan memurlaştırma işlemlerinin sürdürülmesi karşısında, SAĞLIK-İŞ Sendikası ile SSK Genel Müdürlüğünün arası iyice açıldı ve TÜRK-İŞ'te toplanan sağlık işçileri, Genel Müdürlüğün bu tutumunu kınadılar.

İşçilerle makam odasında bir görüşme yapan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Halil TUNÇ, «Böyle durumlarla ilk defa karşılaşılıyor değiliz. Siz rızanızla memur olmak istemedikçe, kimse sizin bu yasal hakkınızı elinizden alamıyacaktır. Bundan emin olun ve bu davanızda TÜRK-İŞ'in sizinle beraber olduğunu kesini olarak bilin.» demiştir.

SSK Müdürler Kurulu İşçi Üyelerinin de hazır bulunduğu bu görüşmede, SSK'daki hiçbir işçinin memur yapılamıyacağını tekrarlayan TUNÇ, gerekirse bu konuda Başbakan ECEVİT'le de görüşeceğini ve esasen bu konu üzerinde Sosyal Güvenlik Bakanı İŞGÜZARLA devamlı temas halinde olduğunu ve bakanın ifadesine göre, bahis konusu genelgenin yürürlükten kaldırılacağı yolunda kendisine söz verildiğini hatırlattı. İşçiyi memurlaştırmaya yönelik olmadığını ifade edildiğini bildirdi.

Daha sonra, huzursuzluk yaratan bu genelge kaldırıldı.

Bir süre önce imzalanan toplu sözleşme protokolü - ne rağmen, uygulamanın sürdü - rülmesi, TÜRK-İŞ ve diğer sendikaları eylemin eşğine getirdi.

Sosyal Güvenlik Bakanı İŞGÜZAR, «Böyle bir uygulama yok,» derken SSK işyerlerinde memurlaştırma sürdürüldü.

SSK Müdürler Kurulu genelgeyi yürürlükten kaldırdı.

İÇTE OLUP BİTENLER

DYF-İŞ

ÜYESİ

356

DEMİRYOLU

İŞÇİSİ

EMEKLİ

OLDU

TCCD'ye bağlı çeşitli işyerlerinde çalışan 356 demiryolu işçisi düzenlenen büyük törenlerle emekliye ayrıldılar. DYF-İŞ Basın Bürosu'ndan verilen bilgiye göre, Ankara'da 90, Sivas'da 220, İstanbul'un Haydarpaşa kesiminde 82, Trakya kesiminde ise 64 Demiryolu işçisi emekli oldu.

TÜRK-İŞ
7. BÖLGE
TEMSİLCİSİ
MEHMET
AKAR
EMEKLİYE
AYRILDI

Mehmet AKAR, 1943 yılında Etibank Ergani Bakır İşletmesi izabe servisinde işe başladı, 1946 yılında Askerlikten sonra Diyarbakır Tekel İçki Fabrikasında işçi olarak işe girdi, 1946 - 1950 yıllarında, Tekel İçki Fabrikasında işçi temsilcisi ve

1950 yılında Diyarbakır İnhisar İşçileri Sendikası 1. nolu kuruculuğuna ve 1957 yılına kadar 7 yıl Sendikanın Yönetim Kurulu kademelerinde yönetici olarak çalıştı.

1952 yılında Doğu ve Güneydoğu Bölgesi İşçi Sendikaları Birliği kurucusu ve başkanı olarak görev yaptı. Bu arada Bölgede Sendikaların kuruluşlarına yardımcı oldu.

1954 yılında Diyarbakır ve havalisi İşçi Yapı Kooperatifi kurucusu ve Başkanlığını yaptı ve yüzlerce işçi konut sahibi oldu.

1958 yılında İnhisar İşçileri Sendikasının Yöneticisi olan Mehmet AKAR, Başkanlık görevine seçildi. Bu görevde iken, 1963 yılında TÜRK-İŞ 7. Bölge Temsilciliğine atandı. 1973'e kadar Tek Gıda-İş Sendikası Bölge Merkez Şube Başkanlığını, Temsilcilik görevi ile birlikte yürüttü.

6 yıl işçilik, 29 yıl da aralıksız ve bilfiil Sendikacılık yapıp, 35 yılını doldurarak, 1979 yılında emekliye ayrıldı.

TÜRK-İŞ, yeni yaşamında Mehmet AKAR'a, sıhhat ve mutluluklar diler.

ARSA VE KONUT
TASARISI
BAKANLAR
KURULU'NDA

DEVLET
DAR
GELİRLİLERE
UCUZ
KONUT
YAPACAK

Ülkenin konut sorununa çözüm getirmek ve konut yapımını bir düzene sokmak amacıyla ile kurulması plânlanan «Devlet Arsa ve Konut Kurumu» yasa tasarısının tamamlandığı ve Bakanlar Kurulu'na sevkedileceği açıklandı. Kurumun İmar İskan Bakanlığı'na bağlı bir anonim şirket olacağını belirten İmar İskan Bakanı Ahmet Karaaslan, yasa tasarısının konut yapımını devletleştirmeyi amaçlamadığını, aksine konut yapan kuruluşları destekleyip kanallı etmeyi hedef aldığını bildirdi.

Daha çok dar gelirli kap-sayacak olan yasanın yürürlüğe girmesi ile konut yapımında ki maliyette arsa payının yüzde 15'e kadar düşürüleceğini ve bu gün konut yapımında arsa payının yüzde 60'a kadar çıktığını da belirten İmar İskan Bakanı Ahmet Karaaslan şunları söyledi :

«Hazırlanan tasarının yasalaşıp yürürlüğe girmesinden sonra kentlerde yeni yerleşim alanları yaratılacaktır. Bu yerleşim alanları ya hazine arsaları, ya da kurumun istisnâ ettiği alanlar olacaktır.

Bu yerleşim alanlarının bütün alt yapı hizmetleri kurum tarafından bitirilecek, sonra toplu ya da ferdî olarak konut yapılacak olanlara kredi ve prim adı altında destek sağlanarak konut yapımları gerçekleştirilecek.»

Ancak verilecek kredilerin, ya da primlerin ne kadar olacağı belirtilmemiştir.

- Geçen ay Libya'yı ziyaret eden Başbakan Ecevit'in bu ziyareti sırasında varılan anlaşma gereğince iki ülke arasında ortak kalkınma planı da uygulanacak.
- Bu yıl Türkiye'ye vereceği petrolü 1 milyon ton arttıracak olan Libya, Türkiye'ye acil yardım konusunda da girişimlerde bulunacak.
- Bu konudaki ortak bildiride, tarafların İslâm Konferansı kararlarına uyması ve iki ülke arasında geniş kapsamlı ekonomik ilişkiler kurulması önerildi.

TÜRKİYE LIBYA EKONOMİK İLİŞKİLERİ GELİŞİYOR

Türkiye ile Dost ve Kardeş Libya arasında imzalanan ve ekonomik yönü daha ağır basan anlaşmalarda özetle şu hükümlere yer verilmiştir :

«Türkiye ile Libya arasında, gelişme için işbirliği genel anlaşması iki ülke arasında on yıllık bir süre içinde ekonomik, ticari, bilimsel ve teknik alanlarda ortak planlarla geniş kapsamlı bir işbirliğini öngörmektedir. Anlaşma uzun dönemli ilişkiler çerçevesinde Türkiye'nin acil ekonomik problemlerinin çözülmesinde yardımcı olması için Libya'nın petrol ve mali yardım sağlamasını öngörmektedir. Çok geniş kapsamlı anlaşmalar şu hususlara değer vermiştir. Tarımla ilgili bölümünde tarım ve su kaynaklarının geliştirilmesi, gübre ve tarımsal ilaç fabrikalarının ortak yapımı, tarıma dayalı ortak sanayilerin kurulması, sanayi ile ilgili bölümünde de ortak tesislerin kurulması ve bunların ürünlerinin diğer ülkelere satılması, doğal yeraltı kaynaklarının geliştirilmesi öngörülmektedir.

«Ekonomik, ticari ve teknik iş birliği alanındaki uygulamalar ve gelişmelerle ilgili görüşme tutanağı»'nda ise 1979 yılında Türkiye'nin Libyadan petrol alımının üç milyon tondan 4 milyon tona, 1980 yılında da bu miktarın 5 milyon tona çıkarıl-

ması prensip olarak öngörülmüş tür. Belgede ayrıca Libya'nın - Türkiye'nin ödemeler dengesi problemlerine yardımcı olmak için diğer İslâm ülkeleri ile birlikte en kısa zamanda acil yardım sağlamak üzere girişimlerde bulunması yer almaktadır. Bu girişimler paralelinde Libya katkısı en kısa zamanda belirleyerek uygulamaya koyacaktır. Belgede daha önce iki ülke arasında kurulması kararlaştırılmış olan

altı ortak şirketin faaliyete geçmesi, bu yıl Libya'da yapımı öngörülen 3 bin mesken ile 2 bin dershanelik okulun Emek inşaat tarafından, önemli miktardaki kara yolunun da Kara Yolları tarafından yapılması kaydedilmiştir. Ayrıca Uganda'da Libya tarafından yapılması taahhüt edilen büyük bir İslâm merkezini Türkiye tarafından yapımının üslendiği, yeni Trablus Limanının Denizcilik Bankası tarafından işletilmesi ve Toprak kıyısı açıklarında batmış olan bir Libya yük gemisinin çıkarılması işinin gene Denizcilik Bankası tarafından yapılacağı belirtilmiştir. Tutanakta ayrıca Libya'daki Türk işçilerinin ve firmalarının bazı derterine çözüm getirecek konulara yer verilmiştir.

«Türkiye - Libya arasında askeri alanda teknik, ekonomik ve eğitsel işbirliği çerçeve anlaşması»'nda ise sözü edilen konulara ilişkin genel prensipler tesbit edilmiştir. Bunlara göre askeri, teknik ve eğitsel alanda çalışmalar öngörülmektedir. Anlaşmada savunma sanayii konularında görüş birliğine varılmıştır.

TÜRKİYE'nin AET ülkelerine yönelik ihracatı 1978 yılında yüzde 25.6 oranında artarak 1 milyar 090.1 milyon dolara yükselmiştir. 1978 yılında AET ülkelerinden yapılan ithalat ise yüzde 24.2 oranında azalarak 1 milyar 872.6 milyon dolara inmiştir.

AET ülkelerine yönelik ihracat ve ithalatta kaydedilen gelişmeler sonunda, «Türkiye'nin bu ülkeler karşısındaki dış ticaret açığı yüzde 51.2 oranında daralarak 782.6 milyon dolar olmuştur. AET ülkeleri karşısında 1977 yılında 1 milyar 602.1 milyon dolar açık verilmiştir.»

AET ülkeleri Türkiye'nin dış ticaretinde en büyük paya sahip ülkeler olma konusunu korumaktadır. AET ülkelerinin ihracatı içinde 1977 yılında, yüzde 49.5 olan payları, 1978'de yüzde 47.6 olmuş; ithalat içindeki yüzde 42.6'lık pay ise yüzde 40.7'ye gerilemiştir.

AET ülkeleri arasında ise, Federal Almanya ilk sırada bulunmaktadır. Türkiye ihracatının yüzde 22.1'ini bu ülkeye yaparken ithalatının yüzde 17.6'sını bu ülkeye gerçekleştirmiştir.

1978 yılında Türkiye'nin Birleşik Amerika ve Sovyetler Birliği'ne yönelik ihracatı artış göstermiştir. Birleşik Amerika'ya olan ihracat, 121.8 milyon dolar'dan 153.2 milyon dolara yükselirken, Sovyetler Birliği'ne olan ihracat 80.4 milyon dolar'dan 105.3 milyon dolara çıkmıştır.

**TÜRKİYE'NİN
AET
ÜLKELERİNE
YAPTIĞI
İHRACAT
YÜZDE 25
ARTIŞ
GÖSTERDİ**

**BU
ÜLKELERE
OLAN
DIŞ TİCARET
AÇIĞI DA
YÜZDE 51
GERİLEDİ**

BURHAN DODANLI

kahverengi bir hikâye

Geçen yıla dek, KAHVE'yi görmüş, ona elle dokunmuş, çarşıdan satın almış ve diledik-de içmiş şanslı bir kişi olarak, Allahaşûkür KAHVE'yi de, kahverengi'ni de iyi bilirim.

İşin açıkçası, kahverengin'in, KAHVE rengi olduğunu bilirim.

— Aman ne laf, ne laf?.. Çerçevelettir, as duvara!.. Be bira-der, bu da mı mârifet?.. Kahve-rengi, tabii ki KAHVE rengidir. Ne varmış bunda?

— Şimdilik birşey yok da, son ra var, sanırım...

Galiba iyi arz edemedim. Bakın, bu çetrefil konuyu size şöyle anlatayım :

Siz hiç, Merih Gezegeninde yetişen Makarioskavakius çi-çeğinin taç yaprağının renginin ne renk olduğunu bilir misiniz? Hadi, biliyorsanız, söyleyin de görelim!

Boşuna kafa yormayın, bilemezsiniz. Neden? Çünkü o çiçeği hiç görmediniz ki, rengini bi-

lesiniz... İnsan, görmediği şeyin şeklini ve rengini nasıl bilir?

E, siz Merih Seyyaremizin en meşhur bir çiçeğinin taç yaprağını görmediniz diye rengini bilemezseniz, bugünlerde 1,5 yaşına yeni basan yeğeniniz, KAHVE görmemişken, kahverengini nasıl bilir?

Cent yokluğu nedeniyle Türkiye'ye gelemiyen KAHVE, bu gidişle bundan sonra da gelemese, sizin yeğeniniz de 6-7 yaşına bassa ve siz de günün birinde, «Hadi yeğenim, benim şu kahverengi çoraplarımı getir!» deseniz, ne cevap alırsınız acep? Eğer çocuk kestirebilirse, istediğiniz çorapta, kahvehane rengi sezisi algılayacaktır. KAHVE yoksa, kahvehane de yok değil ya Ülkemizde..

O halde ne yapmalı? Ne yapıp edip, ya âcilen KAHVE getirtmeli, ya da kahverenginin adını değiştirmeli. Örneğin, bu renk için, Ankara'nın kış havası rengi, denebilir, diye düşünüyorum, ama, o zaman da Ankara'yı görmeyen her bahtı kara, güçlük çekecek... İyisi mi, bu rengi tümüyle iptâl etmeli...

İşin bu kısmı ayrı da, şaka maka, geçen gün nerdeyse KAHVE içecektik. Sağlık-İş ve Tezbüro-İş'in sözleşme protokolü için SSK'ya vardığımızda, bizleri karşılayan Genel Müdür Mustafa Enginsu, «Hoş geldiniz beyler!.. Kahveler nasıl olsun?» demez mi? Bu sevimli soru karşısında, biz de saf saf târif ettik kahvelerimizi. «Şöyle olsun.. Böyle olsun...» diye baş'adık he yecanla kahveleri beklemeğe..

Bekle Allah, bekle... Bir türlü Enginsu'nun Dursun'a söylediği KAHVE'ler gelmez..

Neyse, protokol imzalanmış, kucaklaşılarak resimler çekil -miş ve tam KAHVE'den ümidimizi kesmiştik ki, bir de ne görelim? Elleri tepsiler dolusu müstahdemler girmez mi salona... Hepimiz dona kaldık!..

Ve güzeldene, hemi de «Lıkır lıkır...» içtik meyve sularını... Meğer bir süredir SSK'da, bulunmayan KAHVE maddesinin adı, Meysu'ya çıkmış...

TÜRK - İŞ İLKELERİ AÇIKLAMALAR VE UYGULAMALAR

16 — Petrollerimiz ve madenlerimizin geniş ölçüde devlet eliyle işletilmesi bu alanda özel teşebbüse, devlet yatırımlarının verimli olamayacağı küçük madenlerimizin işletilmesi için, devlet kontrolü ve işçilerin yönetime katılmaları, kârdan ve verim artışından pay almaları şartı ile izin verilebilmesini sağlayıcı tedbirlerin alınması konusunda TÜRK-İŞ gerekli çalışmaları yapacaktır. Bu alanda, yabancı sermaye mümkün mertebe yer verilmemesi, yurdumuzun imkânları elverdiği anda yabancı sermayenin bu alanda çalıştırılmaması amaç edinilecek ve TÜRK-İŞ bu konuda takipçilik görevini eksiksiz yerine getirecektir.

Petrol ve madenlerimizin yabancı sermayeden alınarak devlet eliyle işletilmesi de dış ticarete olduğu gibi ulusal sınırları dahi aşan tepkilere yol açacak bir değişim önerisidir. Bu öneri yapılmış ve madenlerin devletleştirilmesini öngören kanun tasarısı, TÜRK-İŞ tarafından desteklenmiştir.

Tasarının kanunlaşmasından sonra, uygulamanın termik santrallerin kurulduğu bölgelerden yapılması hakkındaki önerimiz de, değerlendirilmiştir.

Öte yandan, BP, SHELL ve MOBİL-OİL firmalarının tasfiye çalışmaları na başlatıldığı da bilinmektedir.

17 — Yerli sermayenin başarabileceği işler için yabancı sermayenin yurda sokulmaması, yabancı sermayenin yurt dışına büyük kâr transferleri yapılmasının önlenmesi, yabancı sermaye ile kurulan ortaklıklarda dünya ölçülerine uygun oranda ve milli ortaklıklardan alınan üstünde Kurumlar Vergisi alınması konularında TÜRK-İŞ, yetkililer nezdinde gerekli çalışmaları yapacaktır. Yabancı hissedarların Türk devletine gelir vergisi ödememelerinden doğan kayıtların giderilmesi için tedbir alınmasını TÜRK-İŞ isteyecek ve bu konuda da gerekli çalışmaları yapacaktır.

Yabancı sermayenin az gelişmiş ülkelerce kabulünü zorunlu kılan üç unsur mevcuttur. Sermaye eksikliği, teknik bilgi yetersizliği ve makine - teçhizat bulunmaması. Ancak büyük sermayeyi gerektiren ve özel sektöre temini mümkün olmayan dev sermaye yatırımlarının devlet tarafından sağlanması bugün Türkiye için mümkündür. Öte yandan yabancı sermayenin az gelişmiş ülkelere getirdiği makine - teçhizat esasen yeni teknolojilerin bulunması nedeniyle kullanılmayan teçhizatın gönderilmesi şekline dönüştürülmüştür ki artık makineleri daha kolay temin etmek olanağı kendiliğinden ortaya çıkmıştır. Teknik bilgi ise yabancı sermayenin vergi kaçırma yollarından biri olarak kullanılmaktadır.

18 — Özel teşebbüsün Anayasa ve Plân ilke ve amaçlarına ve toplum yararına uygun işlemesi için etkili tedbirler alınmasını, kamu kesimi ile özel kesimde de plân disiplinin sağlanmasını TÜRK-İŞ ilgililerden isteyecektir.

Demokratik anlayışa ters düştüğü gerekçesiyle şimdiye kadar reddedilen bir diğer TÜRK - İŞ ilke ve önerisi de özel teşebbüsün Anayasa ve Plân ilkelerine uyumunu sağlamak için tedbir alınmasıdır. Ülkenin kalkınması için gerekli görülen bir konuda iktisadi tedbirlerle (ki bunların mutlaka teşviğe dayanması zarureti yoktur) özel teşebbüse belirli alan ve sektörlerle kaydırarak zorunlu olabilir. Ülke çıkarlarına ters düşen kaynak harcamalarına evet demekten çok doğru olduğuna inandığımız özel sektörün plânla bağlayıcı olması ilkesinin gerçekleşmesi için çabalarımıza devam edeceğiz.

19 — Kalkınma plânlarında, belirli programlarda işsizliği azaltıcı ve lüks tüketim harcamalarını önleyici yatırımlara öncelik tanınması konularında çalışmak TÜRK-İŞ'in görevleri arasındadır.

Kalkınma süreci içine girmiş ülkelerde, her türlü kaynağın en iyi şekilde değerlendirilmesi ile başarıya ulaşılabilir. Türkiye bu ülkelerden biri olmakla birlikte emek arzı değerlendirilememiş ve bu iktisadi yanlışlığın sonucu işsizlik sosyal bir sorun olarak ortaya çıkmıştır.

(Devamı Var)

TÜRK-İŞ'E BAĞLI SENDİKALARIN ADRESLERİ

İBRAHİM DENİZCİER

TEKGIDA-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI
4. LEVENT KONAKLAR SK.
TLF: 64 0127 - 64 49 97 LEVENT — İSTANBUL

NECATİ CANSEVER

SELÜLOZ-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI
HÜRRİYET CD. İŞILAY APT. KAT: 1
TLF: 11899 - 13451 - 11806 KOCAELİ

ŞEVKET YILMAZ

TEKSİF SENDİKASI GENEL BAŞKANI
ZİYA GÖKALP CAD. AYDOĞMUŞ SK. NO: 1
TLF: 18 98 40 - 18 98 44 - 17 28 43 YENİŞEHİR — ANKARA

FEVZİ BAŞTÜRK

KAUÇUK-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI
A. BULVARI YAYLA PALAS APT. NO: 114/6
TLF: 26 20 87 AKSARAY - İSTANBUL

KEMAL ÖZER

MADEN FEDERASYONU GENEL BAŞKANI
STRAZBURG CD. NO: 7/3-4-5
TLF: 29 75 22 - 29 19 37 - 29 29 50 SİHHİYE - ANKARA

ASLAN SIVRI

DOK GEMİ-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI
ORDU CD. NO: 285/6
TLF: 22 42 64 - 27 86 92 AKSARAY - İSTANBUL

CEVDET SELVİ

PETROL-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI
YILDIZPOSTA CD. EVREN SİTESİ D BLOK
66 06 54 - 66 06 56 GAYRETTEPE - İSTANBUL

KENAN DURUKAN

TÜRK HARB-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI
İNKILAP SOK. NO: 20
TLF: 17 05 03 - 17 33 46 - 25 11 59 KIZILAY - ANKARA

AHMET KURT

LİKAT-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI
NECATİBEY CD. SEZENLER SK. NO: 4/5
TLF: 30 24 84 - 30 21 82 - 30 21 83 YENİŞEHİR — ANKARA

ORHAN ERÇELİK

TES-İŞ FEDERASYONU GENEL BAŞKANI
MEŞRUTİYET CD. KARANFİL SK. BETON APT. NO: 34/2
TLF: 18 32 53 - 17 85 23 - 25 31 45 ANKARA

ŞERAFETTİN AKOVA

DYF-İŞ FEDERASYONU GENEL BAŞKANI
NECATİBEY CD. SEZENLER SK. NO: 5
TLF: 29 56 70 - 29 00 66 YENİŞEHİR - ANKARA

KEMAL SARISOY

AĞAÇ-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI
NECATİBEY CD. NO: 20/22-23
TLF: 29 53 95 - 29 08 27 YENİŞEHİR - ANKARA

EMİN KUL

ULAŞ-İŞ FEDERASYONU GENEL BAŞKANI
KARAKÖY NECATİBEY CD. ŞEREF HAN NO: 401/4
TLF: 44 48 38 - 49 56 29 İSTANBUL

OKTAY KURTBÖKE

TGS GENEL BAŞKANI
BASIN SARAYI KAT: 2
TLF: 27 85 34 - 26 70 54 CAĞALOĞLU - İSTANBUL

HÜSEYİN PALA

BİF FEDERASYONU GENEL BAŞKANI
NEZİHİ PAŞA CD. ŞAİR HAŞMET SK. NO: 56
TLF: 28 35 94 - 26 72 32 LALELİ - İSTANBUL

ZİHNİ BARIN

HAVA-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI
İNCİRLİ CD. VOLKAN APT. NO: 66/1
TLF: 72 25 98 - 72 35 27 - 72 35 82 BAKIRKÖY - İSTANBUL

YAŞAR A. DOĞUALP

ŞEKER-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI
MİTHATPAŞA CD. NO: 13/3
TLF: 18 42 73 - 18 42 74 YENİŞEHİR - ANKARA

HALİT MISIRLIOĞLU

YOL-İŞ FEDERASYONU GENEL BAŞKANI
İZMİR CD. NO: 22/7
17 3777 - 17 94 87 - 18 05 95 YENİŞEHİR - ANKARA

İSMAİL ÖZKAN

BASIN-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI
NECATİBEY CD. NO: 20/7
TLF: 30 07 71 - 29 96 15 YENİŞEHİR - ANKARA

SABRİ İŞİK

HABER-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI
İZMİR CD. ELGÜN SK. PINAR APT. NO: 13/6
TLF: 30 22 60 YENİŞEHİR - ANKARA

HÜSEYİN PALA

TÜMTİS SENDİKASI GENEL BAŞKANI
AKSARAY K. PAŞA MH. S. PAŞA YOK. PTT ÜSTÜ NO: 62
TLF: 26 72 33 — İSTANBUL

MUSTAFA BAŞOĞLU

SAĞLIK-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI
NECATİBEY CD. NO: 23/5
TLF: 30 25 41 - 30 25 44 YENİŞEHİR - ANKARA

AKİF KESKİN

ÇİMSE-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI
NECATİBEY CD. NO: 20/11-12
TLF: 29 53 91 - 29 53 96 YENİŞEHİR - ANKARA

MEHMET ŞİŞMANOĞLU

KRİSTAL-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI
SAHİPMOLLA CD. NO: 24
TLF: 31 00 77 - 31 06 88 - 31 02 66 P. BAHÇE - İSTANBUL

ZEYNEL IRMAK

TARIM-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI
NECATİBEY CD. NO: 22/10
TLF: 29 56 86 - 29 56 87 YENİŞEHİR — ANKARA

NİHAT KAYA

SU-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI
BÜYÜKDERE CD. NO: 56 DAİRE: 1-2
TLF: 66 17 49 - 66 46 06 MECİDİYEKÖY - İSTANBUL

YENER KAYA

DERİ-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI
GENÇTÜRK CD. NO: 17 BİRLİK İŞHANI
TLF: 22 19 89 - 26 28 65 AKSARAY - İSTANBUL

H. İBRAHİM ÇAPAN

KOOP-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI
İZMİR CD. FEVZİ ÇAKMAK SK. NO: 15/11-12
TLF: 30 08 55 - 29 44 80 YENİŞEHİR - ANKARA

UĞUR BATMAZ

TEZBÜRO-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI
NECATİBEY CD. SEZENLER SK. NO: 2/16
TLF: 29 67 97 - 29 47 99 YENİŞEHİR - ANKARA

MUSTAFA ÖZBEK

TÜRK METAL SENDİKASI GENEL BAŞKANI
GAZİ MUSTAFA KEMAL BULVARI NO: 40/1-2
TLF: 29 17 53 - 29 17 54 MALTEPE - ANKARA

SERVET SOFUOĞLU

TÖREYİS SENDİKASI GENEL BAŞKANI
İSTİKLAL CAD. KALOĞLU SOK. NO: 7/1
TLF: 49 36 12 BEYOĞLU - İSTANBUL

NECATİ TAŞKIN

TÜRK-SEN GENEL BAŞKANI
ŞEHİT MEHMET R. HÜSEYİN SK. NO: 7/7-A
TLF: 72444 LEFKOŞE - KIBRIS